

GIUSEPPE VERDI

Järjest kasvav nõudmine ja suurenev läbimüük võimaldab E. T. K.-l alandada oma kohvide hindu

kuni 20°/_o.

Jõulu ostusid tehes nõudke ainult

E. T. K. kohvi, sigureid ja veine

teades, et E. T. K. omatööstuse saadused on valmistatud kõrgeväärtuslikest tooresaineist.

Müügil kõigis ühiskauplustes.

Pealadu: Eesti Tarvitajate Keskuhisuses,
Tallinn, Lai tän. 39/41.

Šokoladi-, kompveki- ja biskviidi tehas

A. Brandmann

Tallinn, V. Tartu mnt. 6

Telefon (2)15-94

Ü „KODUKÄSITÖÖ“

TALLINN, KULLASEPA 9. KÕNETR. 27-70.

Eesti rahvuslikud käsitööd:

Eesti rahvariided, vaibad, sohvapadjad, laudlinad, ukse- ja aknaeesriided, spordikostüümid, kindad, mütsid, pitsid, võrktööd, nahkkäekotid, mapid, albumid, keraamikatööd j. n. e.

Muusikaäri C. Leopas.

Asutatud 1880. aastal.

Tallinn, Paldiski mnt. 14-a (enne Peterburis).

Pianiinod vanematelt kodumaa firmadelt, võrdsed paremate väljamaa pianiinodega, väga odavad.

Pianiinod üürile anda.

Klaverite mugavad keerdtoolid ja klaverite osi.

Grammofonid kuulsalt ingl. firmalt „His Masters Voice“, „Polydor“ ja teistelt 22 kr. alates.

Grammofoni nöölad. Kõik tuntud paremad sordid. Plaadi-albumid.

Grammofoni vedrud ja osad. Parandused tehakse vilunud meistri-
lts asjatundlikult.

Grammofoni plaadid. Suur ja hästi valitud kogu kõigilt muusika aladelt. Kõik olmasolevad Eesti ja Wene plaadid.

Kõrgeväärtuslikke keeli odavamast metallist kuni kõige kallimate sooltest keelteneni. Klarneti ja oboe keeli. Keelpillide tarbeid ja osi.

Suupille mitmes suuruses ja õige odavad.

Noote mandoliinele, kitarrele, viiulile ja löökpalasid klaverile. Muusika õpperaamatuid, noodipaberid ja vihkusid. Peale seda reisikohvreid, taskulampe jne.

Muusikalehe lugejad!

Ostude korral mainige, et olete tulnud kauplusse Muusikalehes avaldatud kuulutuse põhjal.

RIIGIHOIUKASSA

võtab raha hoiule Eesti
Panga osakondades ja
kõikides postkontorites.

*

Hoiusummade eest vastutab riik.

*

Hoiusummad on tähtajata (jooksval arvel)
ja tähtajalised.

*

Hoiusummad kasvavad
järjekindlalt, mis näitab,
et riigihoiukassal on laia-
liste rahyahulkade poole-
—:— hoid. —:—

Riigihoiukassa Peakontor.

Joh. Jürgenson

VAIMULIKUD SEGAKOORI LAULUD

Sõnad: L. RAUDKEPP.

SISUKS:

1. Aastad astuvad
2. Jumal meie varju-
paik (Iseseisv. pühaks)
3. Palve (Palvapäevaks)
4. Kolgata
5. Suur Kannataja
6. Üles tõusnud
7. Nelipühi vaim
9. Usupuhastuse pühaks
11. Jõulurahu
8. Lõikuse laul
10. Surnute mälestuseks
12. Taeva jõu-
lupuu

„Jürgenson'i valmullikud laulud on lihtsa harmooniaga, vahest mõ-
nedes lauludes on märgata uuema harmoonia kasutamist, muldu aga
laudavad ja mitte rasked. Meeleolu on mitmes laulus tabatud, meloo-
dika on lihtne ja voolav, mille tõttu laulud kergesti meele jäävad ja popu-
laarseteks võivad saada.“

M. LÜDIG — „Päevalehes“ 28. III. 29.

Paljudel kooridel tuleb esineda valmullikkude lauludega jõulu-, ke-
vade- ja suviste-pühadel ning mitmesugustel tähtpäevadel. Pole siis
tarvis alati korrata vanu ammutuntud laulusid ja koraale. Palju sobiva-
mad ning algupärasemad on noore eesti helilooja Johannes Jürgenson'i
vaimulikud laulud ülainimetatud kogust.

Kogu hind 65 snt., L. L. liigetele 60 snt.

Müügil Laujate Liidu büroos, kõigis
muusikaärides ja raamatukauplus-
tes. Laujate Liidu büroo saadab raa-
matu välja postiteel, kui saadetakse
postmarke 65 s. eest.

**Pääladu Laujate Liidu büroos,
Tallinnas, Rataskaevu 22.**

Klaverile

Juhan Aavik — „Klaveri sonaat“

Hind 1 kroon 50 senti.

Artur Lemba — „Toccata ja Fuga“

Hind 1 kroon.

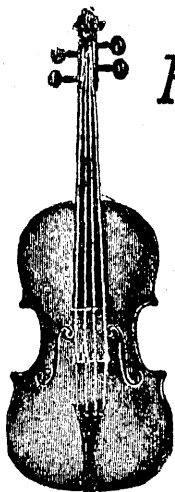
„J. Aavik'u „Sonaat“ on klaveri suurteos, see koosneb neljast jaost: Allegro, Andante cantabile, Scherzo ja Finale... Kõik neli jagu on kirjutatud selges vormis, klaveristiilis ja on ettekandmiseks väga tänuväärne“.

„Toccata, kui ka fuuga on kirjutatud vanas klassilises stiilis — à la Bach, esimene hoogne ja mõjuv, kuna fuuga on polifooniliselt väga osavalt ja meisterlikult põimitud ja arusaadav. Ka neid töid võib soovitada, eriti õpilastele stuudiumiks, kui ka väärtuslike ettekande paladena“.

M. Lüdig — Muusikaleht nr. 11 — 1929.

Müügil kõigis muusikaärides ja Laulj, Liidubüroos, Tallinn, Rataskaevu 22. Saadetakse L. L. büroo poolt välja ka postiga, kui raha ette makstakse.

Kroonitud üle 45 oma- ja väljamaa auhinnaga.

August Kristall'i

Keelpillide tööstus.

Tallinn, Väike Pärnu maantee nr. 12. Telefon 32-21.

Asutatud 1889. a.

Valmistab: vastupidavaid ja kõlarikkaid — viiuleid, bratšisid (alto viiul), tšellosid, kontrabasse, nende poognaid, kittarrisid, havai-kitarrisid, mandoliinisid (pikkolost kuni kontrabassini), balalaikasid (pikkolost kuni kontrabassini), dombrasid (pikkolost kuni bassini), tsitreid, simleid, kõigi nende riistade osi, kaste, kotte, ning häid ja tugevaid keeli.

Parandused tehakse kiirelt, odavalt ja asjatundlikult. Halvakõlaliste riistade ümbertegemine hääkõlalisteks. Töö eest täielik vastutus.

Toimetused: M. Saar, prof. J. Aavik, A. Krull, R. Kull, M. Lüdig, L. Neuman, prof. A. Topman, T. Vettik, E. Vörk ja R. Saving

Suitsetage paberosse

„Laferme“

Manon, Baar, Stella, Diva.

H-LA

GIUSEPPE VERDI

Novembri kuul oli „Estoonia“ teatris Verdi ooperi „Othello“ esietendus, mille puhul lubatagu lühikest kokkuvõtet tema elutööst. Verdi on kahtlemata väga populaarseid kujusid ooperikirjanduses ja ta ooperid kuuluvad maailmas vist kõige rohkem mängitavate teoste hulka.

Verdi sündis 1813. a. Ronkoles, Busseto linna ligidal Itaalias, kus ta vanemad Karl ja Luise Verdi pidasid väikest võõrastemaja. Õppimist muusika alal algas ta kodulinna organisti Provesi juures. Need tunnid viisid teda vähe edesi. Ent vanematel ei olnud ainelist võimalust pojale hää muusikalise hariduse andmiseks. Rikas Busseto linna elanik Antonio Baretsi, nähes poisis suuri muusikalisi andeid, oli nõus teda materjaalselt toetama ja tegi ettepaneku astuda Milano konservatooriumi. Verdi võttis ettepaneku tänuga vastu ja 1833. sõitis Milanosse. Kuid säälse konservatooriumi direktor Basilj ei tunnistanud poisi muusikalisi andeid küllalt tähelepanuväärseteks ja keeldus teda õpilaseks võtmast. Siis Verdi hakkas töötama väljaspool konservatooriumi ja „Skala“ teatri direktori juhatusel püüdis kirjutada marsse, uvertiüre, kantaate, millest aga ükski trükimusta ei näind.

Aastaid hiljem tagasi tulles Busseto linna, saab ta Filharmoonia seltsi direktoriks, organiseeris ja juhatas seltsi kontserte ning esines neil pianistina. Abiellus 1838. a. Baretsi tütrega ja samal aastal sõidab Milanosse. Sääls debüteerib ta „Skala“ teatris oop. „Oberto di san Bonifacio“. Ooperil on edu ja teatri juhatus sõlmib temaga lepingu, mille järgi Verdi on kohustatud kirjutama 3 ooperit aastas, saades iga ooperi eest 3.500 franki. Esimene tellitud ooper oli

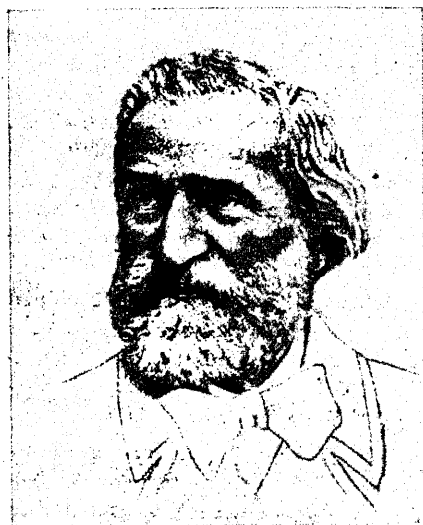
koomiline, „Il finto Stanislao”, mille kirjutamise ajal kaotas komponist oma poja, tütre ja naise. Ooperi kirjutamise lõpetas 1840. a., kuid sellel polnud edu. 1842. a. valmib uus teos: „Nebukatnetsar”, millel oli suur menu. Selle etenduse ajal austajate hulgas oli ka Donizetti. Pääosa täitja oli Strepponi, kellega Verdi hiljem abiellus. Järgmisel aastal lavastab komponist oop. „Ernani”, mis jällegi Itaalias löi laineid.

1850. a. sõidab Verdi Pariisi, kus oma ooperi „I Lombardi” tõlgib prantsuse keele. See ooper uue nime all „Jerusalem” saab Pariisis menu osaliseks. Aastal 1851. ilmub Verdi oop. „Rigoletto”, mis andis komponistile euroopalise kuulsuse. Selle ooperi järgi tuldi otsusele, et Verdi on Donizetti järeltulija. 1853. a. kirjutab ta ooperi „Trubaduur”, millist mängiti suure menuga paljudes Itaalia ja Prantsuse linnades. Samal aastal lavastati tema ooper „Traviata”. Kahe aasta pärast kirjutab Verdi ooperi „Vepres siziliennes”, ja aasta hiljem „Simon Boccanegro”. Need kaks viimast jäid aga tema teiste teoste hulgas varju. 1858. a. kirjutab ta ooperi „Ballo in maschera” (Maskipall), mis lavastati Rcomas Apollo teatris. Ooperil oli hiigla menu. Praegugi loetakse seda üheks populaarsemaks ooperiks Itaalias. 1867. a. Verdi paluti lavastama oma äsja valmind ooperit „La forza del destino” (Saatusse võim) Peterburgi. 1867. a. lavastab Verdi Pariisis ooperi „Don Carlos”, milles on juba tunda prantsuse maitsele liginemine. Nende kahe viimase ooperi väike menu vaheldub aga suure furooriga, mille kutsus esile ooperi „Aida” lavastus. Seda ooperit tellis Egiptuse asekingas Ismail-Pasha ja lavastati esimest korda Kairo linnas 1871. a. Suez kanalil avamisel. Suure menuga rändas „Aida” läbi peaaegu kõik Itaalia lavad ja kui ooper Milanos 1872. a. lavastati esimest korda, siis pääle ooperi ettekannet kutsuti kohalviibivat heliloojat lavale üle 30 korra, nii suur oli vaimustus selle ooperi vastu. Edesi on märgata Verdi ooperiloomingus seisakut, mis vältab kuni 1887. aastani, millal ilmub ooper „Othello”. Viimaseks ooperiks jääb „Fallstaff”, mille esilavastus oli 1893. a. „Skala” teatris. Pääle ooperite on Verdi kirjutand „Requiem”, keelpillide kvarteti, terve kogu laule, siis veel vaimuliku muusika alal pääle eelpool nimetatud „Requiem”: „Ave Maria”, „Pater noster” ja teised.

Verdi kuulub XIX sajangu teise poole silmapaistvamate itaalia komponistide hulka. Ta loovtöö juures märkame alalist arenemist mitte üksi välises vormis, vaid ka tööde sisemise ehituse alal. Jälgides tähelepanelikult muusikakunsti arenemist, mitmeti ergutatud prantsuse heliloojaist, kui ka jälgides Wagner'i sügavale haaravaid reforme dramaatilise muusika alal, arenes Verdi ooperimuusika täiesti uuel alusel. Juba ooperites „Simon Boccanegra” ja „Don Carlos” on tunda komponistil püüet arioslikule laulmisele ja teksti illustatsioonile. „Aidas” vabaneb komponist täiesti vana itaalia ooperivormide mõjust, mõistes ühendada itaalia viisirikust wagnerismi printsiipidega ja tarvitades uusi ning huvitavaid harmoonilisi ühendusi. Viimastes ooperites: „Othello”s ja „Fallstaff”is on üksikud lõpetatud numbrid päris kõrvale jäetud ja ooper on kirjutatud peaaegu tervelt ariosodeklamatsiooni stiilis. Ooper „Othello” olles ilma aariateta, on siiski täis viisirikast laulu ja pakub lauljatele tänuilikkude ülesannet nii solo osades, kui ka ansamblites ja koorides. Samuti on orkestrit hästi kasutatud dramaatilise meeleolu loomiseks, alates kohe esimeses vaatuses tormi stseeniga ja lõpetades IV vaatuses Othello surmaga, kus kõigile pillide gruppidele antud suured võimalused tehnika väljendamiseks. Väga tabavalt loob meeleolu

kontrabassi soolo IV vaatuses, kus Desdemona on uinund ja Othello tuleb ta tupp. Üldse on see ooper loodud Verdi'le omase meisterlikkusega, ainult viimases vaatuses tundub Desdemona üksiklaul natukene venitatuna. Ka „Othello” tekst on A. Boito poolt hästi kokku säätud.

Ooper algab tormi stseeniga. Laval Küprose asevalitseja Iossiesine, mis täidetud rahvaga, kes ootab türklaste äravõitjat, väepäälikut Othello't tormiliselt merelt kaldale jõudvat. Othello jõuabki pea veatult kaldale. Rahvas juubeldab. Jago aga nõutleb Rodrigoga, kes armund Desdemonasse, kuidas hävitada Othello't ja ka Cassiot, kes on tõstetud päälikuks, kuna tema pidi jääma vaid lipnikuks. Ning Jago viibki oma kavatsuse täide suure osavusega mitmesuguste intriigidega ja Othello armukadeduse stseenide abil, kuigi ta ise on sunnitud põgenema kurja pettuse ilmsiks tulekul.

Esimene vaatus on peamiselt ehitatud Othello Türgimaalt tagasitulekule, mil leiab aset rahva juubeldus Othello kojujõudmise puhul, teises momendis on esiplaanil Jago, kes meelitab Cassio't

Giuseppe Verdi

jooma. Rodrigo provotseerib joobnuga tüli, mis lõpeb Montano haavamisega, kes on läind tülitsejaid lahutama. Othello ilmumine lõpetab löömingu. Järgmises momendis on Othello ja Desdemona kaunis armastusstseen. Ning vaatus lõpeb kauni armastusduetiga.

Teises ja kolmandas vaatuses äratab Jago Othellos armukadedust otse põrguliku osavusega.

Neljandas vaatuses langeb Desdemona intriigide ja armukadeduse ohvriks, sest Othello olles veendund tema süüis, alistub kui maur oma igivanadele säädustele, mis käsevad surmata abielurikkuja naise. Vaatamata sellele, et naine oma süütust tõendab, kägistab Othello Desdemona. Viimaks Emilia seletustest ja Rodrigo surmaeelsest tunnistusest selgub, et Othello on langend kurja pettuse ohvriks. Ta surmab enese ja surres veel suudleb kogu hinge hellusega oma armastatud naist.

Verdi jõudis kuulsuseni ja rikkuseni. Viimased aastad elas omas villas „Sant' Agatas” Busseto ligi. Siin lugupeetud helilooja puhkas omast suurest tööst ja andus majapidamisele. Ehitas varjula vanaks jäänd ja võimetutele heliloojatele ning lauljatele.

Verdi sulges omad lahkend naeratavad silmad 27. jaanuaril 1901. a. Milanos igavesele unele. Kogu rahvas leinas ta surma. Matustel viibis ligi 300.000 inimest.

MART SAAR

CYRILLUS KREEK

40. a. sünnipäeva puhul 2. XII. 1929.

Aegajalt kostab üksik hää, mis kõneleb sõnu ebaharilikke — imelikke. Temast ei saada aru, ega tahetagi mõista. Ja millest ta ka ei jutustaks, kas Pääkesest või Jumalast, ja mille juure ta ka ei kutsuks, kas valguse, õnne või usu juure — kõneleja saatus osutub ikkagi traagiliseks. Mõnikord hüütakse teda meeletuks, siis võetakse teda vastu naeruga, selle rahva naeruga, milles hakkub vaim; ehk hüütakse teda prohvetiks, — siis loobitakse teda kividega.

Muiste helises meie omapärane rahvaviis, see kanti traditsiooniliselt põlvest põlve. Meie aga elame nüüd ajal, kus need traditsioonid on hävinend, kus rahvaviis on minevikku varisend, kus rahvas sellest võõrdunud ja tema maitse võõra viisiga rikutud, mille tagajärjel ta muistsele viisile kogunisti vaenulikult suhtub. See aeg on tänamatu eriti sellele, kes muistsete viiside uuesti päevavalgele toomise ja nende käsitlemise enesele ülesandeks on teind. — Cyrillus Kreek on sündind selle tänamatu aja keerises. Muistsete viiside kalmuküngastelt kostuvad leinahelid on ta sünnitand. Loodus ise on tema rahvaviiside labürintidesse juhtind.

Tartus elades mäletan üht uduküllast sügispäeva, mil mulle toodi mõned palad Cyrillus Kreegi loomingust. Millise huviga see mind haaras, mulle oli see üllatuseks. Neis peitus nii palju meie mineviku luulet ja muinaslugude illustratsioone, meie soovide ja igatsuste tumedat palavikku. Sääl tunduv võimas hingetõmbus värskendas minu hingamist; ma täitusin kosutava rõõmu ja lootusega.

Cyrillus Kreek — helide nõid, kes viskab joonistusi hämaras Paralepa metsas merekaldal vaikuse ja muinasjuttudega ümbritsetud viirastuste keskel. Tema, kui muinasaja vaim, eksisteerib omaste ja sõprade keskel, unistab uutest teostest, millede kütkestavad harmooniad kaugustes kumavad, kuid varsti liginedes kostuvad võimsad viiside ohked, tuues meile luulet, õnne ja õrnu.

Kreek on pühalikult, religiooslikult vajund oma kunstisse mingisuguse ekstaatilise loobumisega artistlikult kõmust-kärast, mis meelega tuletab värvitud surnukehade tantsu. Tema on muusikaline kõrbeelanik, askeet, kes omas esteetilises üksilduses andub ülimalle rõõmule, palub oma muistseid jumalaid, need on elavad ja igavesed temale.

Cyrillus Kreek on tüse ja sisurikas talent, väljakujunend ilmavaatega. Enam iseloomulik on temale kallimeelne-abstraktne mõistusemeeleolu tõsidus ühes natsionaalse värvinguga. Sellega sammub kaasas suur temaatiline arendamise and ja suur oskuvõime meisterlikult kokkujoota üksikuid loomingu esemeid ja neid alluvaks teha kunstilisele tervikule. Sellest võime järeldada tema inspiratsiooni terviklikkust ja küpsust. Teemide käsitlemises on Kreegil hää fantaasia, mis muuseas väljendub teemide mitmekesisistes transformatsioonides. Ka võib ta kontsentreerida muusikalise mõtte lakoonilise väljenduse viimase võimaluseni, jäädes seejuures kunstilise mõõdu piiresse. Lemmikvahendina käsitleb

ta suure innuga kontrapunkti kõigi tema kavalvõtetega. Temas on mõtteselgus, elegantne, kokkusurutud väljendusvorm, mõistuslik suursugusus, mis teeb tema muusika mitte üksi ülevaks, vaid ka hästi kasvatatuks. Temas on eksimatu, puhas, terve mõte ja rahu inspiratsiooni tules, elutark fantaasias, alaline enesest üle olek otsustamise hetkil ka keset kõige kihavamaid, käärivamaid emotsioone. Temal on intellektuaalne mõõdukus, tasakaal, mis eksisteerib nii mitmekesiste esemete vahel, milledega tema opereerib. Teadusliku eruditsiooni poolest oskab ta olla meeldiv, kuna maitse puhtus ja mõõdukuse tunne annab temale neoklassilise iseloomu. Tema vooruste ilme väljapaistvamaks individuaalseks jooneks on tõsiduse noot, millele võivad järgneda huumori, närvilise rõõmu, paroodia ja nalja tuhinad.

Oma teostes on Kreek ohrtralt käsitlend rahvaviise ja kiriklikke rahvaviise ja nende esemeid, neid arendand kulminatsiooni kõrguseni ning seda kõik teind temale omase meisterliku osavusega.

Kreegi kapitaalsemaks teoseks osutub tema Requiem. See oli kvalifitseeritud a priori kui suure mastaabiline sündmus. Kahtlemata on see ka nii. Kreek on selleks liig täsedajooneline, et tema loomingule teisiti suhtuda. Requiem — see on lein ühes sügava usutundega, see on põrmusse langev palve, läbipaistev müstiline omas askeetsuses.

Seda kuulates tekib mõnikord tunne, nagu seisaksime Toonela raskete värvate ees. Teatud süngus ja üldine haaravus. Meid valdab mingisugune haua tare rusuvus helide raskemeelsusest, mitmekesisist algkujulisist detailest ja muusikalisist statuettidest ning nukelisest ornamentikast, mis mõjub oma kvantiteediga ja mingisuguse viirastusliku kõrvuti seismisega. Sääal kergivad silmapiirile apokalüptilised planeedid mustade kiirte krooniga. Sääal paistavad sünged orud, täis kasvand altilma flooraga, millede taga kaugustes sinendub müstiline tempel, mis chitatud infernaalse kaljurahnu-looma päa pääle. Sääal näeme *facies hippocratica't* — kohkuma panevat muudatust surija näo ilmes.

Detailse vaatlemise juures selgub, et see on miniatüristi töö, kuid kaugeemale minnes avaneb monumentaalne terviku rahn.

Kreegi orkester on koloriidilt rahnuline tumehall, kuid samal ajal detailiseeritud intiimide läbipaistvate toonidega ja õrna lüürikaga, mis kui vikerkaari värvi klaasid arhitektuuri gootikas elustavad mäesarnast hiigla ehitust.

Kreek on loond oma stiili korruga juba oma loomingu alul; see on analoogiline tema loomise toimingule, kus teos juba esimesel hetkel muutmata kindlal kujul valmib.

Julguse ja uhkusega võime konstateerida, et mainitud Requiem osutub *chef d'oeuvre'iks* meie vokaal-instrumentaal-muusika alal.

Kes Kreegi loomingusse süveneb, sellel avaneb täies ulatuses tema kõlaliste kujundite keel ja see imetleb, kui orgaaniline, selge ja terve see keel on. Edesi avanevad kõrgemad suhtuvused, avaneb, kui saledalt, kooskõlastatult ja loogiliselt on kõik nõusse viidud, mida tema omas loomingus on ilmutand. Tema viirastustes on teatud läbipaistvus, mis siiski ei osutu tühjuseks, mittekaalutlevus, mis siiski ei osutu mitteolemasoluks ja täieline kokkukõlavus, mis ei osutu vaikimuseks — ja need kõik sulavad kaugete saladuste horisondil ülimesse seletamatusse harmooniasse. Ja lõppeks ülima rõõmuga saab see aru, et Kreegi looming on ilusa harmoonilise maailma ja igavikus hundava püritu elu kõlaline ilmutus.

Prof. JUHAN AAVIK

ANTON RUBINSTEIN

(Algus nr. 11)

Venemaalt lahkund algas Rubinstein'il uus kontserteerimise hooaeg, mis kahekümne aasta jooksul (1867—87) sisaldas rea hiilgavaid artistlikke triumfe niihästi Euroopa kui Ameerika muusikalistes keskkohdades. Nii andis ta muuseas Ameerikas 1872. a. kaheksa kuu jooksul 215 kontserti. See oli võidukäik, millist teistest kunstnikkudest vast ainult Franz Liszt on näind, kes tolalaj oma esinemistest oli juba loobumas ja hiljem veel tegutses ainult heliloomise alal.

1887. aastal tuleb Rubinstein uuesti Venemaale tagasi ja asub jälle Peterburgi konservatooriumi etteotsa; olles nelja aasta jooksul direktoriks ja klaveri professoriks. Oma viimased eluaastad veetis ta jälle väljamaal, peamiselt Dresdenis.

Rubinstein suri ootamatult 8. novembril 1894. a. oma villas Peterhofis. Veel hilise õhtuni ta istus koos oma sõpradega huvitavas vestluses ning juba samal ööl südamerabandus lõpetas selle suure kunstniku elu.

Rubinstein'i mõju vene muusika arengule on suur. Rääkimata Vene Muusika Seltsi ja esimese Venemaa konservatooriumi asutamisest, kus sajad ja tuhanded noored kunstijüngrid omandasid kõrgema muusikahariduse, on väga tähtis tema isiklik mõju klaveriõpetajana, dirigendina ja klaverikunstnikuna. Tunnustatud viimaseil eluaastail terves maailmas polnud tal võistlejaid kaasaegsete seas. Rubinstein'i mäng oli võrdlematu oma sisemise vaimu ja individuaalse tõlgitsemise poolest. Teda teiste kaasaegsete kõrvale asetades ütlevad muusikaajaloolased: „Kui Bülow'i mängu võis võrrelda huvitava teadusliku loenguga, kus iga detail on piinlikult kaalutud ja analüseeritud, Saint-Saëns'i mäng paistis olevat nagu elav ja hiilgav vestlemine, mis kuulajaid võlus osavate ja teravmõtteliste kõnekäänudega, siis Rubinstein'i mäng vangistas kui vaimustava poeedi kõne, see haaras sügavalt kuulaja hinge ja sundis unustama külma mõistuslik-tehnilise igapäevasuse ning lasi tunda ainult mingi kõrgema võimu hüpnosi.”

Tähtsaks sündmuseks osutusid ta ajaloolised kontserdid, millised ta andis 1885/86 a. hooajal igal nädalal vaheldamisi Peterburgis ja Moskvas, ettekandes suurepäralise tõlgitsemisega ajaloolises järjekorras kogu klaveriliteratuuri arengu. Seda kordas ta kolm aastat hiljem Peterburgi konservatooriumi väikeses saalis konservatooriumi õppejõududele, vanema kursuse õpilastele, era-klaveriõpetajatele ja kitsama ringi muusikaharrastajaile ühes huvitavate seletustega, mis hiilgasid originaalsusest ja paradoksidest mitme ajajärgu heliloojate ja nende tööde kohta. Kaasaegsed räägivad sellest, kui imelisest sündmusest, mis oma ulatuselt ja täitmiselt oli nii suur, et seda võis korda saata ainult Rubinstein'i taoline gigant.

Rubinstein'i artistlikust suurmeelest ja idealismist annab päale muu kõige selgema tunnistuse tema asutatud klaverikunstnikkude võistlus, mille fondiks ta ohverdas oma isiklikest summadest suure kapitali. See võistlus, mis pidi ergutama peajasjalikult noori jõude, peeti iga viie aasta järele kordamööda

Peterburgis, Berliinis, Viinis ja Pariisis. Kahele parimale mängijale anti 5000 frangiline autasu.

Rubinstein saavutas oma eluajal Venemaal sellase kuulsuse ja aupaiste, mida pole osaks saand ühelegi teisele omamaa muusikakunstnikule. Novembris 1889. a. mälestati tema 50. aastast muusikalist tegevust suurejooneliste pidustustega, mis kestsid kuus päeva. Suurt artisti austati tema ooperi „Горюша“ lavastamisega, juubeliaktusega, kus esinesid lõpmatud deputatsioonid tervituste ja annetustega, kahe sümfooniakontserdiga tema töödest Tshaikovski juhatusel ja lõpuks veel hiilgava balliga. Pääle muusika ringkondade võttis pidustusist osa kogu Peterburgi tolleaegne eliitseltskond, kes suurele juubilarile väljendas ülistusi ja auavaldusi. Kuid juubilar ise suhtus sellesse kaunis külmalt ja ükskõiksel. Teda nagu näris mingi sisemine valutunne, mis ütles, et kõik need auavaldused ja kiitused tunakse temale ainult kui võrratule pianistile. Ta helilooja isik, mis ei leidnud kunagi täit tunnustust, kannatas sellest raskelt, sest juba tol ajal Tshaikovski ja „uus-vene“ kooli esitajad (Mussorgski, Rimski-Korssakov j. t.) olid oma töödega temast üle kasvand. Rubinstein'i helilooja toodang on õige laiaulatuslik: ooperid, oratooriumid, sümfooniad ja teised orkestri tööd, kammermuusika, soololaulud, klaveriteosed — kõigil neil mitmekesistel aladel on ta töötand ja rohkesti töid loond. Heledaimalt särab ta individuaalsus küll klaveriteostes — peamiselt vähemates asjades (Valse caprice, Barcarolla jne.) Tema viis klaverikontserti sisaldavad Rubinstein'i virtuositeedi põhiolemuse ja on teiste tähtsate kontsertide kõrval veel tänapäevgi mängitavad — eriti neljas — d-moll. Rubinstein ei loond sellel alal küll uusi vorme, küll aga täiendas oma ideeliste õpetajate Mendelssohn'i ja Schumann'i muusikalist sisu kõrge-tehnika võtetega Thalberg'i ja Liszt'i virtuoslikust koolist.

Rikkalik meloodiline and ja lüürika esineb tema soololauludes, milliseid komponeeris üle kaheksaja. Ta mitmekesisis ooperitoodangus on täielikult õnnestund vast ainult „Deemon“, mis esilavastusest saadik a. 1875 on kuni senini püsind õige kindlasti pääle vene ooperi ka paljudel teistel ooperilavadel. (Ka meie „Estoonia“ teatris on see eduga läind). Rubinstein on selles Lermontov'i poetilise sisu valand õnnelikku muusika vormi, mis võlub niihästi oma lüürilise tundelikkuse kui ka idamaise koloriidi ja värskusega. Veel pakub huvi piiblisuline ooper „Makabeuslased“, kus ta õige rikkalikult ja originaalselt on taband juudi koloriiti ning usulisi ideid. Üldse on orientalism kalduvusega juudi rahvusmuusika koloriiti Rubinstein'i tugev külg ja selles ta on algupärane, huvitav ning värsk. Sellepärast on populaarseks saand ka muusikalised numbrid balletist „Feramors“, mida orkestrid igal pool mängivad huviga. See ballett on kirjutatud varem al ajalajärgul (Dresdenis 1863.) ja sisaldab ka huvitavat hommikumaaalist elementi. Rubinstein'i sümfooniad — arvult kuus — ja teised sümfoonilised tööd („Ivan Julm“, „Don Qichote“, „Antonia ja Kleopatra“ j. t.) on praegusel ajal juba kahvatuks jäänd ja harva leidub neid veel kontserdi kavades. Põhjus peitub nende stiili ja tehnika vananemises. Omakorda see on tingitud asjaolust, et kuigi Rubinstein ise tunnustas ja propageeris valjut akadeemilist kooli, ta ise aga pole seda kunagi põhjalikult läbi teind. Komponeerimise tehnika ta oli ise omale väljatöötand. Mitte ükski ta noorpõlve töödest pole näind ega tunnud autoriteetse õpetaja korrigeerivat kätt, mispärast ka ta pärastised tööd jäid autori enese-

kriitika kontrollita. Sellepärast ta sümfoonilistes töodes puudub stiili ühtlus, tunduvad tehnilised konarlused ja instrumentatsiooni kalvatus.

Rubinstein kirjutas ka mõned oratooriumid, milledest tähtsam on „Paabeli torn” koloriitsete omapäraste kooridega. Oma elu viimasel ajajärgul vaimustus ta vaimuliku ooperi ideest ning sellel alal lõi kaks teost „Mooses” ja „Kristus”. Nimetamisväärsset vastukõla need aga ei leidnud.

Vaatamata sellele, et ta helitööd praegusel ajal on kaotand oma aktuaalsuse, elab edesi ta suur kunstniku vaim, ta artistlik kõrgus ja laiaulatuslikkus, ta sügav idealism ja suurejooneline muusikaelu organiseerimine eriti neil mail ja rahvastes, kes sellega lähemalt kokku puutusid. See tundub elavana eriti nüüd, mil mälestame ta 100-mat sünni- ja 35. aastast surmapäeva.

Kui pianist ei harjuta.

Kui pianist ei harjuta, siis on see tema mängus kohe märgatav, teisel päeval märkavad seda juba kunstiasjatundjad ning kolmandal päeval ka publik. Rosenthal moonutas selle Rubinstein'i väljenduse järgmiseks:

Esimesel päeval märkavad seda kolleegid, teisel päeval publik ning kolmandal kunstnik ise.

Väejuht ja klaverisoldatid.

Rubinstein kutsuti kord seltsis Bülow'iga, keda ta suuremat sallida ei võind, Franz Liszt'i juure pidusöögile. Sääil Liszt'i ülistati paljude lauakõnedes. Viimaks Rubinstein pahvatas oma lauanaabrite Bülow'ile: „Minu armas Bülow, Liszt on kindlasti väejuht ning meie oleme ainult väikesed-tillukesed klaverisoldatid.“ Mitte ilma naljata tähendas sellele Bülow: „Palun arvake seda ainult enda kohta. Mind aga jätke mängust välja.“

Noodid kukkusid klaveri alla.

Kui Anton Rubinstein kord ühel kontserdil oli halvasti mängind, ütles ta ennast pilgates: „Nootidest, mis mul täna õhtul klaveri alla langesid, võib mõni teine pianist anda terve kontserdi.“

Häämeel, et ettekanne lõppes.

Orkestriharjutus Berliinis. Rubinstein juhatas oma töid. Saalis teiste keskel istus ka ühe orkestrandi väike poeg, kes ettekanne lõppemisel energiliselt käsi plaksutas ning bravo hõiskas. Rubinstein võttis väikese sülle ning küsis, kas tõesti tükk meeldis temale nii, et ta sellase hooga plaksutas. Poiss vastas: „Ei, seda mitte. Plaksutasin rõõmu pärast, et ettekanne viimaks ometi lõppes.“

Igääks kandku oma risti.

Wilhelm Kienzl, tuntud saksa komponist, kuulas kord ühe tundmatu autori ooperi pääproovi. — Proov venis häbemata pikale ning väsitas kuulajaid äärmiselt. — Sääil lausus Kienzl oma kõrval pimeduses istuvale härrale: „Kohutavalt igav kogu see jugu! Saaks ometigi saalist kuidagi välja!“

Härra pimedusest vastas tagasihoidliku häälega: „Teie muidugi! Kuid mina pean jääma — olen selle ooperi autor.“

Trumm sooloinstrumentina.

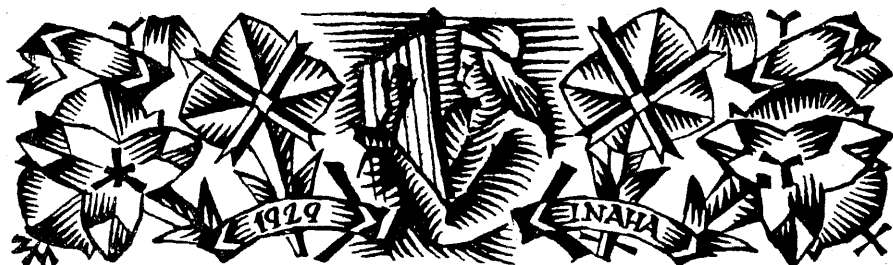
Tuntud orkestrijuht Felix Mottl juhatas kord Viini filharmoonia orkestri proovi. Korraga koputab ta taktikepiga puldile, vaatab uurivalt ringi ning lausub:

„Kuhu siis trummilööja on jäänd?“

See oli hetkeks välja läind ning parajasti Mottl'i sõnade aegu astus orkestriruumi tagasi.

„Kahju, et Teie kohal ei olnud, sest sellel lausel oleks pidand meloodia trummile üle minema.“

Mottl'i sõnadele järgnes harjutussaal is mürisev naer.

KARL LEINUS

PSÜÜHILISED NÜANSID KOORILAULUS

(Lõpp)

Seda tundeliürikat võime kujutleda nii kui laulja laulaks emale a) keda ta näeb oma läheduses, b) keda ta näeb viibides õige kaugel, c) keda ta ei näe, kuna ta on kaugel, ning lõpuks d) emale, kes on varisend manalasse igavesele unele. Viimase võtte juures tuleks küll muuta luuletuse teise rea sõna „tuksub“ sõnaks „tuksus“.

Korral, kui lauljad on suutnud anduda soovitatavatele elamustele, olen kuulajailt saanud õigeid vastuseid: hääle värvingu järgi otsustab kontsentreerijaskond, mis mõttes laulu lauldi. Sellase nüansseerimise puhul vähemalt 50% lauljaid peaks tegutsema õiges suunas, vastasel korral laul ei leia õiget vastukaja kuulajais. Siin võivad lauljaks olla ainult need, kes suudavad kunstnikkudena anduda sellastele elamustele, — kel on ka rikastatud alateadvus.

Paljud laulud lubavad nüansseerimisel toimida järgmiselt: a) laulda teatavat laulu kuulajaskonnale kirjeldavalt, b) võib laulda fantaseerides enesele. Mõlemad teed ilu saavutamise mõttes annavad häid tulemusi. Tuleb laul kordamisele, ning kui tekst võimaldab nüansseerimise suuna muutmist, siis võiks küll kordamisel pakkuda uusi elamusi.

Tihti laulu psüühiliste nüansside märkimiseks tarvitatakse sõnalist märkimist, kuid need suurt kaasa ei alta. Jääb ainult tekst, mis ette kirjutab selle või teise nüansi tarvitamise. Näiteks M. Lüdigi „12 laulu segakoorile“ laul nr. 2 „Armukesele“ on märgitud „Lihtsalt“ — vist arvatav psüühiline nüanss. Kuid mina siin küll lihtsalt ei saa laulda sõnu: „Ei ma sind ei jäta surses, minu ilus elu õis“. Laul on ju armukesele, kuid kästakse laulda lihtsalt; peaks vist küll väljendama armutundeid.

Laul nr. 3 — „Kiigelaul“. Märgitud on „Pehmelt“. Seda laulu on palju laulnud, kuid kas märgi „pehmelt“ on vastava nüansi tabamisele palju kaasa aidanud, seda on küll raske oletada.

Laul nr. 5 — „Vaeselapse laul“ — „Kurvalt“. See on ju vastuvaldemata tõde. Kas üldse laulja võiks väljendada rõõmsalt sõnu „Mul o ätte ära surnud. Jäien üksi ikemaile“.

Enn Võrgu koorilaulude kogus on kuuele laulule märgitud „Meeleoluliselt“. Arvan, et ka kõigi teiste laulude laulmisel peab olema meeleolu.

Raske on hellloojail sõnadega tähendada soovitatavat psüühilist nüanseerimist; näiteks puudub M. Lüdigi laulus — Rahvakoorig nr. 8 — „Palvetund loo-

duses" — psüühiline märg. Selles ilusas laulus on palju sügislooduse pilte; — ühe-kahe sõnaga ei suudaks vist küll keegi märkida tarvilikke nüansse.

Lauldava laulu õige psüühilise elamuse väljenduse annab kunstipärane reprodutseerimine, märged helitööde juures ütlevad vähe.

Õieti väljendatud elamused avalduvad kolmes staadiumis: a) meeleolus, b) emotsioonides ja c) efektides.

Kunstis peame tarvitama kaht esimest; esiteks tarvis juua laulule vastav meeleolu, — luua fantaseerides laulu tekstile vastavad kujutlused, siis asuda elamuste väljendusele — emotsioonidele, kuid sellane väljendus ei või areneda affektiks; ka kurva laulu laulmisel ei või elamus esineda tõsisel nutus; see oleks affekt.

Kuidas suudab see elu, mis tõsiselt siiski ei ole elu, mõjutada ka kunstnikku ennast, seda valgustab väga piitlikult Shakespeare, kes väga peenelt tundis inimese hinge ja on suurimaid inimese hindajaid — oma suurteoses Hamlet'is:

H a m l e t :

Nüüd olen üks.

Kui alatu, kui vilets ori olen!
Kas pole hull, et siin see näitleja
Võis paenutada palja luule-aine
Ja tühja tunde viirastuse mõjul
Nil oma tahtmist mööda oma hinge,
Et selle tõttu muutus kahvatuks
Ta terve jume, pisar seisis silmas,
Piik peitis jahmatust, hääl värises
Ja kõik ta olek oma ilmutuses
Käis ühte sellega, mis kujunes
Tal mõttes — mis on tühisem kui tühi?

(A. F. Tombach-Kaljuvald'i tõlge).

Kas üldse millalgi jõutakse nii kaugele, et koorijuhhi kõige paremaile, peenemaile tekstimõistmisele ja tema realiseeritavatele ideaalsetele elamustele — eks-
tsnetreerimisele — suudaksid ka reageerida lauljad ja et ka kontsentreeriv
kuulajaskond oleks teadlik nende elamuste kajastumiseks, — on küsitav.

Laul, muusika siiski peab tulema hingest ja siis võib ta kajastuda ka kuulajaskonnas; puudub koorilaulus psüühiline nüansseerimine, siis ei ole ta kunst, sest kunstiteoses peaks peituma ka kunstniku hing.

Väägvere koor 1839—1929.

Muljeid ja mälestusi Eesti vanemast pasunakoorigest.
Sisuks pikem ülevaade Väägvere koori tekkimisest ja arenemisest, mälestisi J. H. Virkhaus'ilt, L. Juhilt, A. Virkhaus'ilt, M. Herman'ilt ja A. Lättelt, ning lõpuks segakoori laul „Pühendus“ Juhan Havik'ult. Rohkesti pilte.

Huvitav kogu kultuuriloolisi dokumente.

See raamat ei tohiks puududa ühegi muusikasõbra lugemislaualt. Hind 1 kroon. Müügil Lauljate Liidu büroos ja raamatukauplustes.

TUNTUD VENE VABRIKU

„RESINOTRUST“

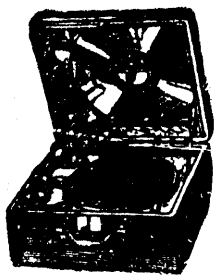
kalosse ja odavaid botikuid

soovitab

S A A P A K A U P L U S

„MERKANTIL“

Viru tän. nr. 23. Telefon 15-27.

Eugen Brandt

Muusikatarbete kauplus

TALLINNAS, PIKK TÄN. 29

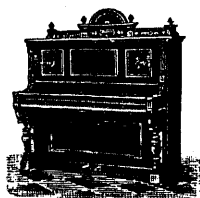
POSTKAST 91.

ASUTATUD 1873.

Kõige suurem ja täielikum noodiladu Eestis.

Kõiksugu muusikariistad ja kõik tarbed.
Grammofonid, -plated ja nõelad mitm.
kuulsatest vabrikutest.

Ilmakuulsate klaverifirmade ainuesitaja
Eestis: RUD. IBACH & SOHN, Barmen,
RÖMHILDT, Weimar.

T. Vettik'u 13 segakoori laulu

SISUKS:

1. Kevad	9. Viimne lill
2. Oma saar	10. Vihm sajab
3. Üles	11. Hundi-
sõnad
4. Hällilaul	12. Ussisõnad
5. Üle vee	13. Lõpe, lõpe
põllukene
6. Öö	
7. Unele	
8. Nõiasõnad	

32 lehek., hää paber,
nägusad kaaned.

„Vettik'u lauludest kõlab omapärane joon, tema otsib vanavarast müstilisi momente, mis iseäranis „Nõiasõnades“ ja „Ussisõnades“ avalduvad“.

M. LÜDIG - „Muusikaleht“ 7/8 - 1929.

„... See kogu on mitmekesine ja sisaldab laule nii parematele kui ka vähem arenend laulukooridele... Kõik laulud - raskemad ja kergemad - on hästi lauldavad ja raskemate raskus selsab vald ettekan- des, s. t. oleneb koorijuhist, kes laulu käsitab. Paremad selles kogus on kahtlemata: müstiline, väga tabavalt lausumissõnadele kirjutatud „Nõia- sõnad“ ja „Ussisõnad“, hõljuv „Hällilaul“ oma kallistava saatemotilviga altides ja uinutleva, ostinato taolise motilviga bassides, õrn „Unele“, mis ka laulupeo kavasse võetud, huvitavalt läbitõttatud kuid natuke venitatud rahvalaul „Lõpe, lõpe põllukene“ ning meeleoluline ja omapärane „Öö“.

R. PÄTS - „Muusikaleht“ 2 - 1928.

Hind 65 senti, Lauljate Liidu liigetele 60 senti.

Müügil Lauljate Liidu büroos, kõigis muusikaärides ja raamatukauplus- tes. Liidu büroo saadab välja ka postmarkide eest.

Pääladu Lauljate Liidu büroos,
Tallinn, Rataskaevu 22.

MART SAAR

RAHVAKOORID NR. 2

Märkeid laulust ja selle ettekandest.

Tihase mäng — M. Saar

See laul viib meid mõttes kusagile tagamaale, võib olla vaesele sooservale, metsaveere — viib aastaid tagasi, kus käisime karjas — ning kuulsime innuga looduse luulet — linnulaulu.

Algab alto madalais noodes ning pikalt oma rahvaviisi laadi leelutust; juba seltsibki tenor oma sikusarve motiiviga piaanos; nüüd tulevad bassid — alaku nad õige õrnalt, kuna see kõik kõlab veel kui sordiini all, tume ja tagasihoidlik — ning algab vähehaaval crescendo. Crescendo sooritamisel olgu tenori pikk **mi**¹ alguses tagasihoidlik, et alal hoida tumedat fooni — ja lisagu alles lõpus rohkem jõudu juure (muidugi mõista crescendo tehtagu aegajalt). Siis tuleb vähe „Ketra Liisu“ motiivi altos ja tenoris unisoono ja fortes, millele järgneb basside imitatsioon. See forte omab isesuguse pehmuse, mis on alato-tenori kõlavärvisegust. Nüüd seltsib ka sopran oma pika „vaa“-ga **la**¹ pääl, ja see pikk **la**¹ ühes alumiste häälte jutustusega — **eks kajastu sääl kui läbi kauge ajakaja mõttelõngu lapsepõlvest**; jälgige alto motiivi, sõnadel: „karga üle kapsa aia“ jne. See algab piaanos ja lõpeb fortes, octamata mõttelõnga katkemine, ja bass jääb hundama **pp**. Ettekandel on soovitatav algusest pääle vähehaaval teha accelerando kuni neljanda rea lõpuni või viienda alguseni, kus tuleb ritenuto.

Bass jääb hundama üksikut nooti. Mõttes kumiseb ikka midagi, ega lapsepõlve mälestusi hävita ükski elumüha. Ja juba tulevad uued mõttelõngad. Algab sopran uuesti algmotiivi bassi orelipunktil. Kuid see algus on nüüd **pp** ja tempos soovitatav suuremat nobedust. Sopraniga algab ühes ka alto, kaks takti hiljem seltsib esimene bass, nüüd kahe takti järele teine tenor, ja jälle kahe takti järgi esimene tenor (noodis pole küll märgitud esimesele tenorile pausi, kuid see on eksituse tõttu välja jäänd; kui aga kooris vähe tenoreid, siis võivad ka tenorid alata korraga ja pärast argneda kaheks).

Nii kasvab häälte kude, **ühes sellega kasvab ka selle jõud** — kuna siin sooritatakse kõikidelt häältelt ka crescendo, ja see müha läheb suuremaks — see metsade müha — mis meie mälestus-meeli haarab ikka suurema jõuga kuni **ff**. Paari viimase takti ulatusel tingib muusika ka isenesest ritenutot. Siis katkevad järsult alumised hääled, ja sopran hõiskab edesi — juba raskemal sammul. Siin võtavad mälestused meis juba konkreetsema kuju. Nüüd seltsib alto-bassi imitatsioon, selle järgi tenori, ja nüüd kõlab juba ülimeelik lapsepõlve meeoleu „karga üle kapsa aia“. Stretto tenoris „üle metsa“ lauldagu peaaegu retsitatiivlikult kelmikalt, ja ei milgil tingimisel „üüle meetsa“, samuti naljatagu bass, alto lisagu juba rohkem tooni, seda rohkem siis juba sopran, aegamööda mehine ritenuto, mahlakat ja kõlaküllast rõhutamist viimases „üle metsa“. Nüüd ootamatu paus, aga lühike — ja lõpuks ülimeelik ja sädelev „vurr“ sforzatoga **fff**, kus mitte „u“ väljapida, vaid „r“.

R. S.

ENRICO CARUSO

2

Ootamatu vabanemine sõjaväeteenistusest tiivustas Caruso lootusi. Ahvardavast pimedusest sattus ta korraga säravasse päiksevalgusse. Stigavalt liigutuna asus ta kojuteele. Enne aga korraldas ta oma lähemaile kaaslasile lahkumisõhtu, millisel kulutas kõik oma raha. Hää, et Itaalia valitsus võimaldas kojusõidu maksuta, muidu ülemeelik Enrico oleks pidanud reisima jalgsi Roomast Neapoli.

Suvi 1894. a. möödus juhtumusteta. Alles sügis tõi Caruso'le uusi lootusi. Need tulid Nicola Daspuro'lt, kellele Neapoli linnavalitsus andis kontsessiooni kohaliku teatri juhtimiseks kahekümneviie aasta jooksul. Daspuro tõi süülesse muusikaellu harukordse elevuse. Ooperisse ja balletti kutsuti esinema esimeseklassi jõude ennenägematul arvil. Arusaadav, et kohalikud lauluõpetajad igapäev tülitasi Daspuro't, et ta nende paremaid õpilasi lubaks ooperis kaasa laulda.

„1894. a. lõpul külastas mind,” jutustab Daspuro ise, „lauluõpetaja Guglielmo Vergine ning soovitas mulle tutvuneda ühe tema õpilasega, noore tenoriga, nimega Caruso. Kahetsusega teatasin Vergine'le, et ma ei saa tema palvet täita, tema õpilasele järgneval hooajal esinemist võimaldada, kuna mu ooperitrupp on täis. Kuid mu eitav vastus Vergine't ei heidutand. Ikka jälle kinnitas ta veenvate sõnadega, kuid seda ainult eht neapolitaanlane teha võib, milliseid imelisi omadusi ta õpilane võivat omaks nimetada; ta häälel olevat fenomenaalne (hiilgav, imesteldav). Kui jumala karistus käis ta igapäev mulle pääle, vähemalt peaksin ma ta noort tenorit korrakski kuulma. Viimaks andsin järgi: „Olgu, tooge oma tenor, ning laske mind nautida ta fenomenaalset häält.”

Järgmisel hommikul ilmusid Vergine ja Caruso teatrisse ning Caruso laulis. Ta meeldis mulle, ta häälel oli tõesti ilus. Suurimat mõju aga avaldas ta selge ettekanne ning kütkestav rõhk. Soovisin õnne Caruso'le kui ka õpetajale ja lubasin võimaldada Caruso'le esinemise järgmisel kuul, olgugi, et ta varem ei olnud saand jalgagi lavale. Ent kui saabus päev, mil Caruso pidi laulma „Mignon'i” pääproovil — siis, oo, milline oli Caruso nüüd! Närviline, ärritatud, kurk oli kui kinni nõõritud. Asjatult püüdsime teda julgustada; üha hullemaks asi muutus, ta ajas teksti segi, algas ning lõpetas lauseid tempot tähelepanemata, ning kõrgemate nootide juures ta häälel murdus. Kui viimaks teatri muusikajuht kaotas kannatuse ning teatas, et ta ei luba Caruso'l edesi laulda, siis lahkusid mõlemad, Caruso ja Vergine nuttes. Pääle selle ei kuulnud ma hulgal ajal Caruso'st midagi.”

Ent seegi kurb sündmus ei röövind Caruso'lt julgust. Õige pea tutvunes

ta kellegi kontrabassi õpetajaga, kes oma noorele sõbrale jutustas, et olevat hää juhus debüteerimiseks noore helilooja Mario Morelli ooperis. Morelli kavatses nimelt oma ooperi lavastada eraviisil ja selle ette kanda ühes suuremas kohalikus saalis. Ooperil olevat neli vaatust ja tenoripartii pääosana. „Teil on aega oma osa õppimiseks kaks kuud. Honorariks on helilooja luband kaheksakümmend liiri. Soovitan Teile pakkumine vastu võtta.”

Caruso ei annud kohe kindlat vastust. „Minge Vergine juure; mida tema soovitab, seda teen.” Vergine proovis muusikat ning soovitas Caruso'l kaasa laulda. Põnevusega algas Caruso harjutama oma osa ooperis „L'Amico Francesco”. Ta pidi kujutama umbes viiekümne aasta vanust meest; ning eriti rõõmustas teda asjaolu, et ta kasupoja osa mängis bariton Ciabo, kes oli ligemale kuuskümmend aastat vana.

Päevad möödusid ootusrõõmus, kuidas suhtub publik ooperisse, kuidas võetakse vastu noor tenor, kelle nimi vähematest esinemistest oli Neapolis võrdlemisi tuttavaks saand.

Seekord täitis Caruso oma osa hiilgavalt. Kujutlegem vaid, milline rõõm ja uhkus asus sellest pääle Caruso rindu.

*

Nüüdsest pääle algab Caruso elu kiire tõus. Neapolis esineb ta „Cavalleria rusticana”, „Faustis” j. t. ooperites. Iga uus esinemine on samm edesi. Publik on noorest Caruso'st vaimustuses. Parajasti kui toodi lavale „Rigoletto”, saabus Caruso'le kutse laulda ühe kuu jooksul Kairos — kuuesaja liirilise honorari eest. Nii suurt summat Caruso oma laulu eest varem ei olnud saand. Päälegi veel esinemine suurlinnas kaugel kodumaast. Egiptuses avanes talle uusi võimalusi oma lauluvõime näitamiseks. Esimeseks laulis ta siin Puccini „Manonis”. Sellest ajast jutustab ta kaasõpilane Vergine koolis Bianchini-Cappelli, kes ka „Manonis” esines, lõbusa väikese intermezzo. Partituuri uurimiseks ning õppimiseks oli aega vaid viis päeva. Kuid Caruso'le ei teind see raskusi. Esietendusel läks kõik korralikult kuni stseenini, kus Manon lamab surevana maas ning palub omale vett tuua. „Nagu sisu nõuab, oli Enrico lavalt lahkund. Korruga kuulen kulisside tagant ta häält: „ära ennast liiguta! Panen partituuri sinu õlgadele, teisiti ei saa ma edesi.” Siis tuli ta lavale, kus ma olin parajasti suremas. Minu õlad varjasid partituuri publiku pilkude eest. Olin suremas, pidin tegema vastavaid liigutusi — *pidin vaevlema surmaeelseis krampides*. Ent partituur minu varjus ei luband muud kui hiirena vagusi olla, teadsin ju kuivõrt Enrico sellest oleneb. Ning mida tegi pääsüüdlane ise? Ta oleks end võind surnuks naerda. Juba mõte Caruso lõbusast tujust tegi mu pööraseks. Vaevalt tõmmati ette eesriie, kui kargasin püsti ja virutasin Caruso'le partituuri kogu jõust järgi. Pärast muidugi leppisime ära. Kogu juhtum oli veel kaua aega näitlejate vahel naljatusesemeks. Ei naerdud mitte üksi koomilise situatsiooni üle, veel rohkem lõbustas meie kolleege oma-pärane muusika, millist Caruso laulis Puccini komponeeritud helide asemel, *sest Puccini helid oli ta ärrituses üldse unustand!*”

Caruso tagasisõit Neapoli sündis ühe itaalia auriku kõige odavamal korral, sest Egiptuses teenitud raha oli tagasisõidu päevaks pea viimase liirini otsa lõpund. Ent sellegipärast polnud õnn temast emaldund. Vaevalt Neapolis maandund tervitas teda Mercadant Teaatri impressaario (-etenduste, kontsertide

korraldaja) ja palus järgnevat talveks laulma seitsmesajaviiekümne liirilise kuutasu eest. See oli tööpoolest üllatus pärast tormist Vahemere sõitu!

Jõudis oktoober ning Caruso valmistus laulmiseks „Rigoletto” hertsogi osas kohalikus Bellini Teatris. Sadu jutukesi rändas Caruso’st linnas ringi. Loomulik, et kadedad kolleegid ta ülesastumist eriti silmas pidasid. Kui Caruso etenduse õhtul lavale astus, siis nägi ta — esimestes ridades istusid pea kõik Neapoli esimesed tenorid. See oli olukord, milline tugevamutki inimest võib närveerida. Ooper läks õnnelikult üle lava. Ent sugugi õnnelikult ei käind Caruso käsi kadetsevate ametivendade keskel. Nende arvamine oli: iga Neapoli tenor on Caruso’st laulu kuulest ees. Ka järgmiste ooperitega asi ei parand. Impressariod kohtlesid Caruso’t juba koguni külmalt. Kuid veel polnud kadund kõik lootused, sest hooaeg Mercadant Teatris seisis veel ees.

29. novembril 1895. ilmus Caruso nimi Mercadant Teatri reklaam-plakaa-tidele. Teatati ta esinemisest „Traviatas“. Kes on too tundmatu tenor, nii kõnetlesid üksteist teatri alalised külastajad. Vastuse said nad „Traviata” etendusel, kuigi see Caruso’le ei olnud eriti meeldiv — „keskpärane laulja”.

Veebruaris esines ta „Fausti” erietendusel Casertas, kuid säälsel pool-talu-poja publikut Caruso ei üllatand.

Edesi järgnes ringreis Sitsiiliasse. Reisi avatendus pidi antama Trapani linnateatris. Sääil Caruso leidis sõbralikku vastuvõttu bariton Enrico Pignatari külalislahkes majas. „Lucia di Lammermoori” eelproovid arenesid hästi. Saabus pääproovi päev. Kella kahe ajal päeval einetas Caruso oma sõbrast baritoniga, ja nii et see pidi aitama etenduse lõpuni. Caruso kinnitas, et ta söömise juures pole alkoholi rohkem tarvitand kui harilikult. Nähtavasti ta aga oli unustand sitsiilia veini kanguse, sest kui ta mitmetunnise lauasistumise järgi püüdis üles tõusta, ei kuuland jalad enam sõna. Sõber arvas, et jalutus-käik värskes õhus teeb pää selgeks. See oleks vast aidand, kuid Caruso selle- asemel võttis pääparandamiseks veel mõned tublid sõõmud. Tagajärg oli sellane, et Caruso komberdas suure vaevaga koju ning keeras end voodisse. Tunnid möödusid, teatri auditooriumi kogus teatritegelasi, arvustajaid ja teisi asjast huvitatuid. Ent Caruso ei tulnud. Impressario viis asja süiski viimaks nii kaugele, et tund aega hiljem astus Caruso lavale. Esimesed stseenid arenesid rahuloldavalt. Caruso hääil pidas vastu, ainult tekst kadus vahete-vahel kusagile kangusse. Jõudsid sõnad „Le Sorti della Scozia” (Schotimaa saatatus). Kuidas ta aga selle asemel laulis „Le Volpi della Scozia” (Schotimaa rebased), ei osand ta ise hiljem kuidagi seletada. Vaevalt sai ta tähendatud sõnad üle huulte, kui kuulajateruumi lämbistas tugev nurin, mis aegamööda tõusis päris segaduseks. Asjatult püüdis impressario korda jalule sääda. Eesriie pidi langema, ning Caruso’t tuli publiku ees vabandada, pikk merereis polevat veel täiesti välja puhatud. Kuid järgmisel õhtul — esietendusel — vaatamata vahejuhtumisele eelõhtul lubati tal laulda. Pole midagi imestada, ka see õhtu ei möödund vahejuhtumiseta. Vaevalt oli Caruso suu lahti teind, kui kostsid publiku keskelt hüüded — kuid need olid *julgustushüüded*. Ent ka oppositsioon ei jäänd rahulikuks päätkuulajaks, sest pea täitsid saali hüüded: „Le Volpi della Scozia” (Schotimaa rebased). Moodustusid kaks parteid, kes püüdisid üksteist üle karjuda. Nii kordus see stseenist stseeni, kuni Caruso viimaks nõrkeva häälega oma osa lõpetas.

Teisel hommikul kohtas ta ühes kohvikus impressaariot: see mõõdus temast vaevaltmärgatava tervitusega. Caruso tõttas teatrisse. Sääl ulatas sekretär talle kirja, mis sisaldas ei midagi vähem kui et ooperikomisjon ei soovi teda enam laval näha. Caruso pakkis oma asjad ja tõttas sadamasse... kojusõiduks! Kuid veel ta täht polnud kustund. Sadamas ootas teda teatri sekretär ja palus veel mõneks ajaks Trapani jääda. Asi oli väga lihtne, — kui publik märkas Caruso puudumist, kuuldus saalis hüüdeid Caruso asetäitja aadressil: „Ei, mitte seda! Schotimaa rebane on parem!” Caruso jäi, kuigi ta honorar 200 liiri võrra vähe- maks lubati teha. Ta laulis mõne õhtu, siis pidi esinema tenor Oddo. Selle esinemist tahtis ka Caruso kuulda. Kahe ja poole liiri eest muretses ta omale platsi neljandasse ritta. „Polnud sugugi mugav”, kõneles ta hiljem, „kuulata, mis publik minust arvab. Ent üllatus pidi veel tulema. Vaevalt märgati minu saalisviibimist, kui mu ümber kogus hulgani noori inimesi, kes tõstsid mu õlgadele ning viisid lavale. Sääl ma siis seisin ning pidin olema päältvaatajaks, kuidas noor tenor lavalt minema viidi. Siis laulsin oma osa — nähtavalt kuulajad jäid mu ettekandega rahule.” Nii jäi Caruso Trapani varem kavatsetud aja lõpuni. Ta honorargi tõusis 200 liiri võrra. Kui ta viisteist aastat hiljem juhuslikult Trapanist läbi sõitis, siis rahvahulgad tänavail tervitasid teda hüüdega: „Le Volpi della Scozia”.

*

Ebaõnnestumised ja äpardused, need olid Caruso alalisiks saatjaks. Kuid suure julgusega sammus ta edesi. Juhud, kus ta oma kodulinna teatris välja vilistati, polnud sugugi haruldased. Ent see aina kihutas teda veel hoogsamale tööle, väsimatuile õpinguile. Paljugi takistusi oli võita: ta hääli oli veel väikese ulatusega, kõrgete nootide laulmisel sageli see katkes. Ikka rohkemal määral ta võitis ooperipubliku imetluse. Kuulsus temast levis linnast linna. Kuni viimaks saabus kutse laulma tulla *Venemaale* — kuuetuhande liirilise kuutasu eest. See juba oli midagi, mis pärast võis jätta päiksepaistese Itaalia ning rännata kaugele Põhja lumeväljadele.

Caruso jõudis Leningradi — tolleaegsesse St. Peterburgi — 1898. a. detsembri lõpul. Uued inimesed, uued muljed, ning olgugi, et põhjamaine kliima ei vastand ta maitsele, siiski ümbruse uudsus pakkus talle võrratult meelelahutusi.

Sellel hooajal päale Caruso laulis Leningradi Suures Teatris teisigi maailmakuulsusi, nendest olgu nimetatud vaid bariton *Matthia Battistini*. Esmakordselt ta esines „Boheemis”. Caruso oma hääle lüürilise iludusega ja laulmise kergusega peagi võitis venelaste südamed. Iga esinemine tähendas sammu edesi, mitte ainult tutvustes, vaid veel enam laulu alal. Veel oli ta küpsusest kaugei (Ta oli siis alles *kahekümnekuue aastane!*), kuid kõik tundemärgid ennustasid ta kuulusrikast tulevikku. Ka keiser Nikolai II-ga puutus ta kokku, Talvepalees, kuhu ta oli laulma palutud. Keisrist jäi talle mälestuseks kullast mansetinööbid teemantidega.

Veebruaris pöördus Caruso kodumaale tagasi. Siin laulis ta paljudes teatris, kuni novembris sai kutse külastusreisiks Lõuna-Ameerikasse, seekord juba 12.000 liirilise kuutasu eest! Buenos Aires oli ta sõidu eesmärk. Laulis siin kõigepeält „Fedoras” — ning võitis kohe. Lõunamaine publik ei olnud kiituse jagamisega kitsi. Teated Caruso edust jõudsid peagi kodumaale. Kui ta ise kaugelt reisilt tagasi jõudis, siis mitmed mennetsherid (-teatriagendid, võõra-

keelsest sõnast manager) juba ootasid teda. Kõik need tahtsid meelsasti näha Caruso nime oma teatri prospektes. Neil oli põhjuseid Caruso meelitamiseks hiilgavate ettepanekutega, sest ta nimi oli teataval määral juba maailmlise kuulsuse omandand.

Vastu kuulsusele.

See oli 1899. a. detsembris, kui Caruso't kutsuti laulma Londoni, New-Yorki, siis Monte Carlosse ja teistesse Euroopa teatritesse. Kõigepäält ta laulis Monte Carlos, edesi sõitis Londoni. Siin peagi ta omandas sedavõrt suure populaarsuse, et paljud teised maailmakuulsused sellest pole võind undki näha. Niipea kui ta ilmus tänavale, või peatus kohvikus, ikka kogus ta ümber ta vaimustatud austajaid. Kogu Londonis viibimise aja ta oli säälse publiku pailaps. Mitte üksi ta endateadvust see ei suurendand, vaid nüüd võis ta suurema julgusega valmistuda sõiduks — võidusõiduks — Põhja Ameerika Ühendriikide suurlinnadesse. New-Yorgi Metropolitään ooperi impressaario isiklikult astus Caruso'ga läbirääkimistesse. Ent viimane pidas pakutavat summat — seitsetuhat liiri iga ülesastumise eest — väheseks. Sedakorda jäi Ameerika sõidu küsimus lahendamata. Kuid uuesti kodumaale jõudnud sõlmiti leping kirjateel ning 1903. a. novembris astus Caruso Ameerika Ühendriikide pinnale. Linn, inimesed ning hiilgavalt sissesäätud ooperimaja, need otse inspireerisid kunstnikku. Ta leidis nii New-Yorgis kui ka Philadelphias sooja poolehoidu. Ent see ei olnud veel Caruso triumf. See oli vaid sissejuhatus ta kuulsusrohkele karjäärile Ameerikas.

Ta pöördus Euroopasse, laulis sääl Itaalias, Hispaanias, Prantsusmaal, Belgias, Saksamaal, Inglismaal. See oli määratu võidukäik läbi Euroopa. Pariis, Berliin, London, kõik hõikasisid talle kiidulaule — imetlesid maailma suurimat lauljat, olid temast pööraselt vaimustatud. Kuningana — laulukuningana tõttas ta päälinnast päälinna. Ooperimajadele, kus Caruso laulis, jooksti tormi, sest need vaevu mahutasid endisse vaid väikese osakese inimhulkadest, kes kõik soovisid näha ning kuulda Caruso't. Iga uue esinemise järgi pakkusid teatriimpressaariod talle honorariks suuremaid summe, et aga võita Caruso't. Ning Caruso — meelitatud pakkumiste rohkusest ta aina esitas üha suuremaid nõudmisi.

Lõpetand esinemised Belgias tõttas Caruso oma kodulinna. Siin omaste keskel kavatses ta veidiks puhata. Ent komponistid, maestrod, kunstnikud ja agendid — need ta ukse käsiraua vastu suuremat respekti ei tunnud, nad kulusid seda otse vahetpidamatult. Kui väga ka Caruso seltskonda armastas, siiski seekord eriti ta püüdis kasutada kõiki võimalusi üksinduse leidmiseks. Üha suurenev kuulsus ei suutnud talle kõike pakkuda, eriti seda, mida alati oli soovind oma lapsepõlveunistusis. Väliselt ta nägu säras, ent sageli südant koorimasid muremõtted. Ka ta tervis ei olnud alati kõige paremas korras. Siiski siin koduste keskel ta veetis oma ilusamaid päevi. Ülimaks õnneks aga jäi talle ta kunst.

20. november lähenes ning sellega kolmas külastuskäik Metropolitään ooperisse. Aineliselt ta sellel külastusreisil teenis muinasjutulisi summe. Üheainsama esinemise eest makseti talle New-Yorgis tuhatkolmsadanelikümmend dollarit (Eesti rahas teeks see ümarguselt 500.000 senti). Ning 1905./1906. a. hooaja kestel ta esines New-Yorgis kuuskümmendneli korda. *Teenis seega selle*

hooaja kestel Ameerikas ei mitte vähem kui 32 miljoni Eesti senti! Nii omandas too õnnelik neapolitaanlane raha ja kuulsust. Suurema osa teenitud rahast ta paigutas Ameerika protsentpabereisse.

New-York kohtles Caruso't kui oma varandust. Mis tähendas, et ta regulaarsete hooaegade vaheajal laulis ka mujal mail! Novembrist hilise kevadeni ta kuulus ameerika metropolile. Ta tulek ja minek, isegi ta eraelu, see igapäev täitis pikki veerge ameerika suurimates päevalehtedes. Vahetpidamatult tülitasid teda ajalehtede kaastöölised ning lasid teda kõneleda sõnu, mida ta ise kunagi polnud kuulnud, millest tal endal sageli ei olnud vähematki aimu. Ta harjumused, ta lõuna- ja õhtusöögid, ning mis ta ka iganes tegi, see oli kõigil ajalehtedel viimase täpsuseni teada. Sõna tõsisel mõttes ta oli ohvriks sensatsioonihimulistele ajakirjanikkudele, sest sugugi haruldased polnud teated tema isikust ebameeldivas valguses, millised pidi suure meelepahaga alla neelama. Oli ta näiteks, nagu see sündis „Tosca” etendusel jaanuaris, primadonnat, Emma Eames'i, näiteseinte taga päris harilikul viisil suudelnud, siis see teem võimaldas ameerika ajalehile kirjutada arvutuid artikleid. Kui Caruso kolis ühest võõras-temajast teise, siis oli ajakirjanikel jällegi häid võimalusi oma ülemeelikuse puistamiseks ajalehtede veergudele. Ning tagajärg: karjade kaupa rahvas rändas ta uue peatuspaiga ette, et ta elamut vähemalt väljastpooltki näha. Ta oli lühikese aja jooksul tõepoolest äärmiselt palju saavutand, *mõistetav, et ta austamine talle väheke ka pähe löi.*

Palju, mis temast kui kunstnikust kõneldi, oli tihtigi liialdatud. Meie ei tohi unustada, et tal puudus täiesti korrapärane laulukool, kuigi ta ise hoolitses oma hääle eest vägagi palju.

London 1906. a. oli samuti pöörane Caruso pärast kui New-York. Siin ta laulis korduvalt „Rigoletto”, mis tähendas ta populaarsuse määratud süvenemist Londoni publikus. Kuldses iluduses ja tooni maheduses ta hääle tollal oli saavutand kõrguspunkti. Ta mõjus mitte üksi oma talendiga, vaid ka selle suure andumusega, millisega ta töötada armastas. Kuigi ta järgnevail aastail tegi veel tunduvaid edusamme, siiski paljude asjatundjate arvates sellel ajal ta lauljana oli saavutand kulminatsioonipunkti.

Mõni aeg hiljem ta laulis Berliinis. Ühel õhtul, parajasti etenduse vaheajal, nagu harilikult suitsetas lava taga sigaretti. Nobedasti astus ta ette kohusetruu tuletõrjuja ning lausus: „Mul on väga kahju, kuid siin on suitsetamine keelatud”.

„Kui nii, siis lähen ma teatrist minema”, naljatas Caruso.

Lihtsameelne tuletõrjuja võttis vastuse puhta kullana, ning tõttas värisedes oma ülemuse juure. Kohe ruttas see Caruso juure vabandust paluma valvuri ebaviisakuse pärast. Ning, mis muidugi väga naljakas, tegi korralduse, et sama tuletõrjuja peab alati, kui Caruso suitsetab, seisma täidetud veepangega ta kõrval! — Nii võis Berliini ooperi lava taga igal õhtul näha Caruso't jalutamas sigarett suus ja ta kannul truult sammus tuletõrjuja käes veega täidetud pang.

*

Sedakorda jätame Caruso'ga hüvasti. Võib olla, tuleme ehk edespidi veel tagasi tema imetlusväärse elukäigu juure, kui seda lubab Muusikalehe kasiin ruum ning kui me sellega võime valmistada häädmeelt oma lugupeetud lugejaile.

TEATEID KODUMAALT

Uute laulude võistlus.

Võistlusele saadetud laulud on hindamiskomisjon juba läbi vaadand, kuid jury otsused on Laujate Liidu juhatusel veel kinnitamata, mispärast võistluse tulemused saame avaldada alles „Muusikalehe“ jaanuari numbris.

„Rahva Sõna“ paneb „Muusikalehe“ seisma!

Novembris ilmus ajalehes „Rahva Sõna“ teade, et tuleval aastal jääb „Muusikaleht“ seisma.

Eksiarvamiste ärahoidmiseks teatame kategooriliselt, et Eesti Laujate Liidu väljaantav „Muusikaleht“ ilmub ka 1930. a. edesi, nagu see on sündind juba kuue aasta jooksul. E. L. L. „Muusikalehe“ seismajätmisest ei ole Laujate Liidus ega meie teada ka mujal mingisugust juttu olnud. „Rahva Sõna“ teade on täielik väljamõeldus, milline kahjuks on halvasti mõjund „Muusikalehe“ levikule. Kuid loodame, et käesolevad read teevad lõpu igasugustele kahtlustele, millest meie lugupeetud tellimiste vastuvõtjad mitmelt poolt on teatand.

Teateid Tartumaa II laulupeo kohta.

E. L. L. Tartumaa osakonna poolt 1930. a. suvel korraldatava Tartumaa II laulupeo tegelastena on seni registreeritud 236 laulukoori 6975 lauljaga ja 22 pasunakoori 340 mängijaga.

Osakonna juhatus pikendas kooride ülesandmise tähtaega 12. jaanuarini 1930. a. Laulepeo laulukogride üldjuhtideks on osakonna juhatus palund J. Simm'i ja L. Neuman'i ja pasunakooride üldjuhiks A. Virkhaus'i. Laulepeo üldjuhtide valimine kinnitatakse E. L. L. Tartumaa osakonna nõukogu poolt.

Läänemaa laulupidu jääb pidamata.

Laujate Liidu volikogu poolt vastuvõetud maakonna laulupidude kava kohaselt on 1930. a. suvel ette nähtud maakondlikud laulupeod Tartumaal ja Läänemaal. Tartumaa laulupeo korraldab Laujate Liidu Tartumaa osakond, Läänemaa laulupeo korraldamiseks Laujate Liit andis volituse Haapsalu Lau- ja Muusika Selts „Helile“. Viimane veendumusel olles, et laulupeole on aina kasuks ka teiste kohalikkude organisatsioonide kaasatõmbamine peo eeltööde läbiviimiseks, andis tegelikkude eeltööde organiseerimise Haapsalu Seltside Liidule, jäädes ise vormilikuks vastutajaks Laujate Liidu ees.

Haapsalu Seltside Liit moodustas laulupeo eeltööde läbiviimiseks kohalikkudest muusikameestest ja seltskonnategelastest muusikatoimkonna, milline säadis kokku laulupeo kava ja tegi valmis eeltööd laulupeo noodi trükkimiseks. Asi oleks võind areneda endast päris normaalselt, kui mitte Haapsalu Seltside Liit poleks olnud muusikatoimkonna töö vastu ükskõikne, nagu seda konstateeris muusikatoimkond oma viimasel koosolekul, võttes vastu järgmise otsuse:

„Nähes, 1) et laulupeo muusikatoimkonna poolt valitud esitajal, kui tuntud ja lugupeetud muusikamehel ja seltskonnategelasel mitte korda ei läind Haapsalu Seltside Liidu rahulolemist ja usaldust nootide trükkimise asjus leida, 2) selgusel olles, et muusikatoimkonnal teisi järjekorralisi ülesandeid täita ei olnud ja

Meie suurveski jahud on
küpsetamiseks kõige
paremad.

Müügil igal pool.

J. Puhk ja Pojad

Tallinnas

Tartus, Narvas, Pärnus, Viljandis, Petseris, Valgas, Rak-
veres, Tapal, Nõmmel ja Türil.

ED. TASKA

Iluköite, nahavoolimise, kuldamise

Ateljee ja õppetöökoda,

Tallinn, Rüütli 32. Telefon 11-58.

Soovitab jõuluks omas ateljees valmistatud
kunstimaitselisi nahatöid: käekotte, albumeid,
mälestuste- ja külaliste raamatuid, kirja-
mappe, iluraamatuköiteid ja muid mitme-
suguseid nahast käsitöid.

KOHASEMAD KINGITUSED PÜHIKS!

ETTEKAVATSEJA INIMENE ENNE OSTU TUTVUB KAUBAGA.

Meie kaupleme juba üle 30 aasta alamal-
nimetatud asjadega ja võime seega Teile
pakkuda vaid kõige paremat kaupa.

Büroomasinad

Kirjutusmasin „CONTINENTAL“ on ainus
kõige moodsam masin maailmaturul. Arve-
masinad, kartoteek „ACME“ ja teised bü-
roomasinad. „OPALOGRAF“ on kahtle-
mata kõige odavam ja otstarbekohasem
paljundusaparaat. Väga kohane nootide
paljundamiseks.

Jalgrattad

nagu „WANDERER“, „SWIFT“, „HOPPER“,
„DIAMANT“ kõnelevad enese eest. Need
on üldiselt parimad maailmas, mida tõen-
dada võib igaüks kes vähegi ratast tunneb.

Õmblusmasinad

kõige kuulsamast vabrikust „MUNDLOS“.
Need masinad on kohased kõikide mõel-
davate tööde jaoks perenaistele ja amet-
meestele.

Auto-osi

Ja -tarbeid ostab iga autoomanik esimesest
aialikast. Eriosadest „CHEVROLETT'ile“
ja telste ameerika autodele täielik valik.
Kuullaaagrid Inglismaa „HOFFMANN'it“ te-
hasest on populaarsemad ja tugevamad
maailmas.

Nõudke katalooge ja maksutingimusi.

K/m. LIER & ROSSBAUM

TALLINN, VIRU T. 7. TELEFON 27-34.

3) silmaspidades, et Liidu juhatus tarvilikuks ei pidand kindlaks määratud koosolekust osa võtta, et asja kuidagi lahendada ja läbirääkida, — tuli muusikatoimkonnal paratamatult sellest vastavaid järeldusi teha, oma ülesanded lõpetatuks lugeda ning sellest Haapsalu Seltside Liidu juhatusele teatada.“

Selle otsuse teatavaks saamisel kaalus „Heli“ juhatus küsimust ja jõudis otsusele, et ei leidu inimesi, kes asendaksid lahkunud muusikatoimkonna ja kes võrdlemisi lühikese aja jooksul, mis laulupeoni veel jäänd, suudaksid laulupeo muusikalised eeltööd rahuldavalt lõpule viia. Sellega arvestades „Heli“ juhatus otsustas Läänemaa laulupeo korraldamisest 1930. a. loobuda. Otsus tehti teatavaks Haapsalu Seltside Liidule (kelle kätte oli antud laulupeo eeltööde tegelik läbiviimine) ja Lauljate Liidu juhatusele.

Muide, siin ei saa jätta avaldamata võõrastust Haapsalu Seltside Liidu teguviisi kohta, kes teades ülalnimetatud asjaolusid teatas ajakirjandusele, et Läänemaa laulupidu jääb pidamata sellepärast, et Lauljate Liidu nõukogu ei luband Haapsalu pidada kahepäevalist laulupidu. (Vaata „Vaba Maa“ 10. nov. ja „Päevaleht“ 12. nov.). Selle kohta peab tähendama, et tähendatud otsus tehti Lauljate Liidu nõukogus 5. oktoobril s. a. Kuid Haapsalu „Heli“ põhjendatud protesti pääle muudeti nimetatud otsus 15. oktoobril, s. o. kümme päeva hiljem, ning tehti Liidu büroo poolt „Helile“ teatavaks samal päeval, kes asjast omakorda informeeris Seltside Liidu juhatust. **Kümnepäevaline vilvitus laulupeo eeltöödes ei võinud ometi olla laulupeo pidamata jätmise põhjuseks.** Sedasama tunnistab ka Haapsalu „Heli“ oma kirjas Haapsalu Seltside Liidule: „Võrdlemisi kiirelt saime Lauljate Liidu juhatuse poolt vastuse, et meie seisukoht on küllalt arusaadav ja õige, mille tõttu laulupidu ikkagi kahe päevaline võib olla.“ Arusaadavalt Lauljate Liidu juhatusel ei olnud sünnis minna ajakirjanduse veergudel vaidlema Haapsalu Seltside Liiduga, mispärast Läänemaa laulupidu pidamata jääb. Ei-oleks aga üleearune kohalikkudele organisatsioonidele südamele panna, et nad omavahel vähem intrigeeriks, või kui intrigeerimine on möödapääsematuks vajaduseks, siis vähemalt ärgu veeretagu vastutust selle tagajärgede eest kellegi kolmanda organisatsiooni pääle.

Uued „Rahvakoorigid“.

Vahepääle on ilmund lisaks senistele „Rahvakoorigid“ nr. 15 ja nr. 16. Esimene sisaldab **Mart Saar'elt laulu Juhana Liiv'i sõnadele „Üle vee“.** Nr. 16 on avaldatud **Mihkel Lüdigi' „Naabri külas“ Jakob Liiv'i sõnadele.** Mõlemad on vähematelegi kooridele jõukohased. Soovitav on, et kõik laulukoorigid oleks tuttavad koorilaulu kirjanduse alal ilmuvate uudistoodetega. Praegu võimaldavad seda ainult „Rahvakoorigid“, sest lähemal ajal ei ole oodata ühegi teise koorilaulude kogu ilmumist. Sellepärast **iga koorijuht peaks endale tellima „Rahvakoorigide“ tutvunemiseks emplarid, s. t. ühe eksemplari igast ilmuvast numbrist.** Tutvunemiseks emplaride tellimisel on numbrist hinnaks 5 senti. **Kõigi seni ilmund numbritel tellimine maksab 80 senti.**

Oodatavaid kontserte.

17. dets. — esineb bulgaaria ooperilaulja Jeanne Sladkarova ooperis „Madame Butterfly“ „Estoonia“ teatris.

19. dets. — esineb Sladkarova teistkordselt ooperis „Traviata“.

21. dets. — esineb Sladkarova ooperis „Eugen Onegin“.

6. jaanuaril 1930. — „Estoonia“ kontsertsaalis rahvakontsert.

19. jaan. — pühitseb EMO „Estoonia“ kontsertsaalis A. Lätte 70. aastast sünnipäeva tema helitööde kontserdiga. (A. Lätte on sündind 12. jaanuaril 1860. a.).

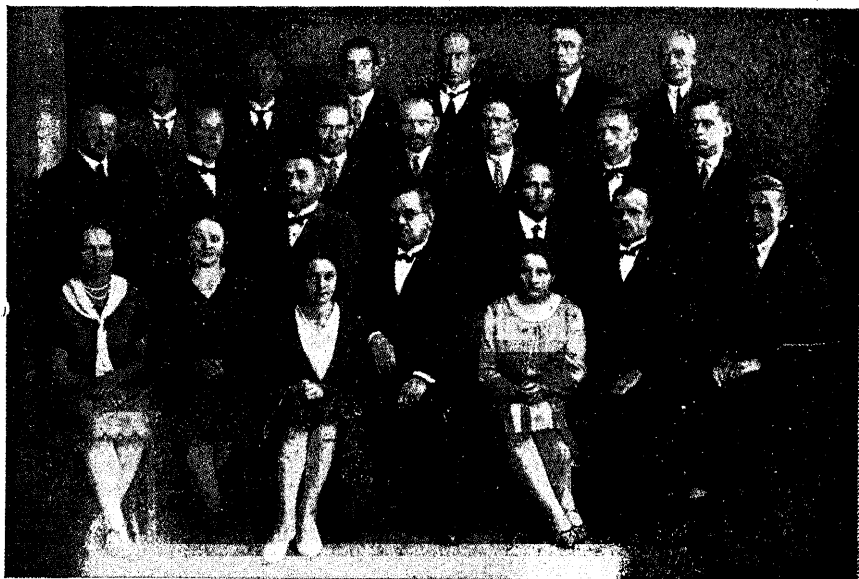
Tallinna Meestelaulu Selts, kes andis menurikka kontserdi 23. novembril „Estoonia“ kontsertsaalis, kavatsseb järgmise kontserdi korraldada „Estoonias“ märtsi kuul ning pääle selle esineda **vaimuliku kontserdiga kirikus.**

28. dets. s. a. või 5. jaan. t. a. kontserteerib Tallinna Meestelaulu Seltsi meeskoor **Rakveres,** kus kantakse ette viimati Tallinnas lauldud kava. Nii Rakveregi lauluharrastajail avaneb võimalus nautida praegu parimas vormis oleva päälinna meeskoori kaasakiskuvat laulu.

Karjalan Lauu meeskoor Viiburist kavatseb tuleva aasta välismaisel kontsertrisil külastada ka Tallinnat. Ringreis võetakse ette arvatavasti märtsikuu lõpul või aprilli alul. Pääle Tallinna sõidab koor Riiga, Kaunasse, Varssavi ja Praha. Karjalan Lauu meeskoor on asutatud 1919. a. Praegu on koor 72-liikmeline. Ringreisile sõidaks aga 40—45-meheline esituskoor. Juhatajana toimib juba 1922. a. saadik tuntud soome muusikapedagoog **Väinö Haapalainen**. Tallinnas võtab soome meeskori vastu Tallinna Meestelaulu Selts, kelle sõprusseltside nimestikku Karjalan Lauu meeskoor kuulub.

Muusikakursused köster-organistidele.

Väga tähtis osa muusikakultuuri arengus on kirikumuusikal. Suure kõlarikkasse kirikuruumi mahub palju kuulajaid ning muusika on sääl sügav-tõsine ja haarav. Kirikus muusika — kaunis mäng, soolo- ja koorilaul, loob üleva meeleolu ja kui kuulajadki ühiselt laulavad, siis muusika mõju on kõike-valdav.

Tallinna kirikumuusika kursustest osavõtjad ühes õppejõududega. Esi-
meses reas keskel kursuste organiseeriija ja juhataja prof. A. Topman.

Meil on maakondi, kus pääle linna keskkooli muusikaõpetaja pole hulga kihelkondade jaoks rohkem elukutselisi muusikategelasi kui igal kihelkonnal köster-organist. Seega on neil meie muusikaelu arendamisel täita suur ja vastutusrikas osa. Peab tunnistama, et nende keskel on häid jõude, kes oma mänguga, koorijuhatamisega ning laulupäevade ja -pidude organiseerimisega teevad maa kultuurielu arendamiseks tänuväärt tööd. Nende keskel ei ole haruldased tegelased, kes maal, kus inimesed elavad laialipillatult, suudavad koondada ja juhtida 40—50, isegi kuni 70 liikmelisi laulukoore ja nendega pakkuda hääd laulu.

Kuid iga meil oma alal vajab ikka jälle uut ergutust, hoogu ja tuld, et seda edesi anda oma lauljaile ja kuulajaile. Neile on vaja vaimlist värskendust ja oskuse täienemist.

Seda pidas silmas Pärnu Eliisabeti koguduse II pihtkonna õpetaja A. Grünberg, korraldades selle aasta jaanuaris Pärnu praostkonna köster-organistidele neljapäevalised kursused. Sama eesmärgiga korraldas augusti kuul prof. A.

Topman Tallinnas kümnepäevalised kursused, mil puhul olid kasutada Tallinna Konservatooriumi ruumid ja mänguriistad ning samuti Toom ja Jaani kirikute suured orelid. Õpetust anti klaveri, oreli ja koorijuhatamise alal ning käsitati kirikumuusika literatuuri ja selle tõlgitsemist. Õppejõududena toimusid prof. A. Topman ja prl. Prommik. Kursuste lõpul säāti kokku jooksvate kursuste tegevuskava ja kõster-organistide järgmise üldkursuse kava. Jooksvail kursusel töötatakse üldkursuste vaheajal kogu aeg.

Türi vaimulikust laulupäevast.

1930. a. jaanipäeval peetava Türi I vaimuliku laulupäeva eeltööd on täies hoos. Seni on juba mitmed laulu- ja mängukoorid lähemast ümbrusest, ligi 300 tegelasega, endid üles annud.

Türi koguduse juhatus ja laulupäeva korraldajad julgevad loota, et kõik laulu- ning mängukoorid, kes seni Türi muusikapäevadest nii virgalt on osa võtnud, tulevad ka Türi I vaimulikule laulupäevale. On ju muusika-laul see imejõud, mis paneb meis helisema iluhelid, äratades ning juhtides kõike seda, mis aus, ilus ja püha, olgu siis muusika vaimulik või ilmalik, kui see aga südamest tuleb. Laulupäeva laulud on üldiselt kerged, isamaa laulud isegi juba varem õpitud (IX üldlaulupeo puhuks).

Üldkoori juhtideks on valitud prof. A. Topman — Tallinnast ja J. Veeber — Türiilt, kes mõlemad on selleks oma nõusoleku annud.

Laulupäeva puhul esineb kohalik koor kirikus Händel'i oratoorium „Messias“ ettekandega.

Kuusalu III laulupäev tuleva suvel.

Kolga-Uuri Lauluselts „Laulik“ kavatsseb tuleval suvel korraldada Kuusalu III laulupäeva. Seltsi poolt moodustatud toimkond on juba laulupäeva kava kokku säändnud ning on tegevuses nootide muretsemisega kooridele.

Tartu Kõrgema Muusikakooli koorilaulu-klass.

Käesoleval semestril asutati Tartu Kõrgema Muusikakooli juure koorilaulu-klass, kuhu pääle muusikakooli õpilaste võetakse lauljaid ka väljastpoolt kooli. Nimetatud klassi lauljad-õpilased saavad korraliku häälekooli Tartu Kõrgema Muusikakooli lauluosakonna vanemalt õpetajalt L. Neuman'ilt, kes on ühtlasi ka koorilaulu-klassi juhatajaks.

Koorilaulu-klassi sihiks on koorilaulu edendamine ja pedagoogiliste ülesannete teostamine.

Muusikaline kooperatiiv.

Tartu muusikaringkonnas on tekkind mõte asutada muusikaline kooperatiiv, mille eesmärgiks oleks eesti muusikalise pere majandusliku olukorra parandamine, muusika edendamine ja ühistegevuse arendamine. Oma eesmärgi kohaselt avaks kooperatiiv noodikirjastusäri, töökoja, vahetalituse- ja nõuandebüroo, kaupluse jne.

Kooperatiiv tahab kõiki neid raskusi, mis vastavatel eriasutustel ja isikutel üksikult üle jõu käib, võita ühistegelisel alusel — seks loob kooperatiiv tiheda kontakti kõikide muusikaliste asutistega ja kogub oma ümber suurearvulise edumeelse liikmeskonna.

Esijoones kavatsseb kooperatiiv eriliselt rõhku panna eesti helitoodete kirjutamisele ja levitamisele. Suuremaid eesti helitöid (nagu sümfooniad, ooperid, oratooriumid jne.) kavatsetakse mõne suurema välismaa kirjastusäriga ühiselt välja anda — seega töödele suuremat turgu võimaldades. Kodumaal trükitakse ja antakse välja väiksemaid töid, nagu koorilaulud, pasunakoori noodid (viimaseid on kavatsus välja anda perioodiliselt ilmuvate kogudena) jne.

Liigeteks võivad olla kõik huviosalised kodanikud, asutised ja seltsid üle maa.

Akadeemiline orkester.

Akadeemiline orkester asutati Tartu Ülikooli juure 1928. a. sügisel. Juhatama asus ülikooli muusikaõpetaja A. Karafin. Orkester koosneb (esialgu) ainult keelpillidest. Mängijad on enamasti noored vähese mänguoskuse ja praktikaga üliõpilased, mispärast orkester kannab asjaarmatajalist ilmet.

Tuleval aastal on kavatsus orkestrit täiendada puhkpillidega salongorkestri koosseisu kohaselt.

Ü. E. N. Ü. Tartu osakond muusikaharrastajana.

Ü. E. N. Ü. Tartu osakond paneb erilist rõhku oma mitmekesises ja laiaulatuslikus tegevuses muusika arendamisele ja edendamisele noorte keskel.

Juba osakonna asutamise päevist (1921. a.) saadik töötab hää eduga segakoor, kes on korraldand hulga kontserte, kontsertringreise, muusikaloenguid, muusikakursusi jne.

Hiljuti asutati osakonna juure ka meeskoor (seni töötas kahekordne meeskvartett), kus laulab huvi ja eduga 25 meest.

8. detsembril s. a. oli segakooril Tuletõrje saalis suurem kontsert-ball.

Ü. E. N. Ü. Tartu os. sega- ja meeskoori juhatab R. Ritsing (-Heliste).

Kiri Paidest.

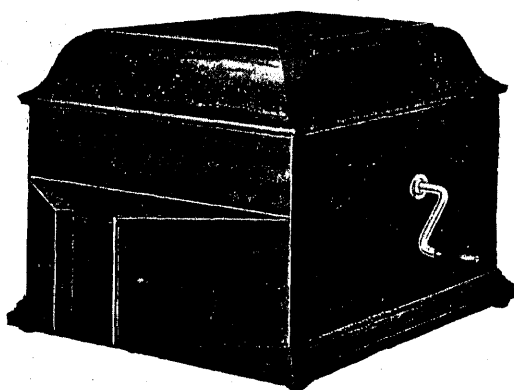
Paide on linn, kus hääd muusikat harva kuuleb ja sedagi ainult koolipoistelt. 30. nov. esines Paide Ühisgümnaasiumi sümfooniaorkester Paide Rahvamajas kooli XI aastapäeva pidustustel, kandes ette Fr. Schubert'i uvertüüri „Rosamunde“ ja R. Eilenberg'i „Metsakontserdi“ ning „Galopi“ J. Zeiger'i juhatusel. Ettekanded õnnestusid hästi, milliseid isegi lakkamatu aplausi tagajärjel korraliti. Esmakordselt näitas sel õppeaastal kooli sümfooniaorkester oma võimeid. Paide Ühisgümna. sümfooniaork. on ennegi paidelastele hääd muusikat pakkund, esinedes möödunud kevadel Paide Rahvamajas iseseisva kontserdiga. A. S.

Kaitseliidu orkestreist Järvamaal.

Tuleval suvel saabub järvalastel kaitseliidu V aastapäev. On kavatsusel aastapäeva pidustustel esineda kaitseliidu ühendatud orkestritega, milliseid terve maakonna kohta on viieteistkümmne ümber. Kava on alles kokku säädmata. Üldjuhiks kavatakse kutsuda Tallinna Konservatooriumi õppejõud Jul. Vaks, kellel Järvamaal suur populaarsus. Et orkestreid ühtlustada, selleks määrati orkestrite üldjuhiks kohapääl leitnant Joh. Stramm, kes orkestrite alal paljuid aastaid tegutsend hää eduga. A. S.

Joh. MITT'i muusikaäri

Rataskaevu tän. 2, tel. 26-64.

Muusikaharrastajatele

soovitan hooajaks
igasuguseid

muusikariistu

ja nende osasid.

Saabunud värsked

= pillikeeled =

(Pirastro,
viili-, cello- j. n. e.)

= Õpilastele hinnaalandus! =

Rakvere Rahvamaja ja Haridusseltsi segakoori kontsert

Rahvamajas 10. nov. kujunes jällegi päris kenaks muusikaliseks sündmuseks. Koori repertuaar koosnes peaaegu tervelt kõige uuematest eesti heliloojate kompositsioonidest, nagu Vettik'u „Hõiskame kooris“ ja „Lemmelaul“, Võrgu „Nõmm“, Saarniidi „Kõrs kahiseb“, Lüdig'i „Õhtul“, Saar'e „Tulesüütajale“, Päts'u „Uinu-laul“ jne. Kõik laulud võeti vastu kuulajaskonna poolt elavate kiiduavaldus-tega. Eriti meeldisid Saarniidi „Kõrs kahiseb“ ja Saar'e „Tulesüütajale“. Kontserdi teises osas tõusis publiku vaimustus nii kõrgele, et koor pidi kandma ette ka mõned lisapalad. Koori juhatas E. Rosenberg.

Kontserdi hääle kordaminekule aitas tublisti kaasa prl. Ully Evrest oma lauluga. Korralliku kaasmängu eest hoolitses prl. Maimu Uuli. Rahvast oli rohkesti.

Virgula.

Pilk Kabala Haridusseltsi segakoori arengule.

1923. aastal, kui ellu kutsuti Kabala Haridusselts, pandi alus ka Haridusseltsi segakoorile. Tolleaegne õpetaja Villem Kees oli siis Haridusseltsi energilise-maid tegelasi, ja tema taktikepi alla kogus siis umbes 35-päälise segakoor. 1926. aastal lahkus koorijuht Kees Kabalast ja lauluõpetuse võttis oma hoole elatand kooliõpetaja-seltskonnategelane Otto Ruut.

Kabala Haridusseltsi segakoor. Keskel koorijuht O. Ruut (+)

Kabala Haridusseltsi segakoor on osa võtnud VIII ja IX üldlaulupeost, on käänd Viljandi ja Pärnu viimastel laulupidudel ja pääle selle on osa võtnud paljudest vähematest laulupäevadest. Esinemised kohalikkude pidude puhul on võrdlemisi sagedased. Praegu õpitakse hoolega Tartumaa laulupeo laule.

Mitmesuguste mõjutuste survele on Kabala laulupeo viimastel aastatel rohkesti kannatand. Need, kelle kätte on usaldatud kohapäälse hariduselu juhtimine, ei ole võtnud oma ülesandeid küllalt tõsiselt. Isiklikud näaklemised halvavad aga-ramate tegelaste töötahte. Kohaliku algkooli juhid suhtuvad Haridusseltsi laulu-koori tegevusse otse vaenulikult. See on halb nähtus, mille laitmiseks sõnadest üksi on vähe. Kuid koorijuht ja lauljad töötavad üksmeelselt, ning vaatamata väljastpoolt etteveeretatavale takistusile, ka suure innu ning armastusega eesti laulu kasuks.

A. Tekko.

Tartu Maarja koguduse uus organist ja koorijuht.

Tartu Maarja kogudus valis lahkund organist-koorijuhi A. Karafin'i (kes läks Tartu Ülikooli koguduse organist-koorijuhiks) asemele organistiks V. Old. Blaubrük'i ja koorijuhiks A. Virkhaus'i.

1929. a. „Muusikalehe“ sisukord.

Jaauari alguks trükitakse valmis 1929. a. „Muusikalehe“ sisukord, milline soovijaile saadetakse 15 sendilise tasu eest. Sisukorra tellimise võib saata ühes „Muusikalehe“ tellimisega 1930. a. päale.

Mõned „Muusikalehe“ lugejad on soovi avaldand, et aastakäigu sisukord oleks alati „Muusikalehe“ viimase numbriga kaasas, ning erandita kõigile lugejaile. Selle kohta peab tähendama, et sisukorda kasutavad „Muusikalehe“ aastakäigu kokkukõitmisel ainult mõnikümmend lugejat, ka siis kui sisukord anti kaasa hinnata. Sellepärast ongi seda trükitud ainult mõnikümmend eksemplari.

MUUSIKALEHE TELLIJAJALE TÄHELEPANEMISEKS.

„Muusikaleht“ 1930. a. ilmub endisel kujul ja endise hinnaga (lähemalt selle kohta kuulutuses). Kõiki lugupeetud „Muusikalehe“ tellijaid palume tellimine 1930. a. päale võimalikult kohe uuendada, et juba jaanuari numbriga uudised võiks Teile värskena kätte jõuda. „Muusikaleht“ loodab, et see soe poolehoid, mis meie ajakirjale sai osaks lõppeval aastal, edesi kestab ka tuleval aastal. „Muusikaleht“ jääb ootama muusikasõprade rohkeid tellimisi.

Tellimiste vastuvõtjatele ergutuseks on Lauljate Liidu juhatus määrand hinnalisi preemijaid, millest oli lähemalt juttu „Muusikalehes“ nr. 11 s. a.

Selgituseks kirjutisele „Kalevipoeg tuleb lavale“.

„Muusikalehe“ novembri numbris on äratoodud kõnelus minuga päälkirja all: „Kalevipoeg tuleb lavale“, millesse on sattund ebatäpsusi, mille puhul lubatagu mõningaid õiendusi.

Kalevipoja-ainelise ooperi-teksti saamiseks oli küll kavatsus kõnelda prof. G. Suits'uga, samuti Sofia Vardi'ga. Kummagagi kõneldud ei ole. Ei ole Sofia Vardi pakkund minule „Kalmuneiu“ teksti, küll aga „Ilopiha“ nimelise stsenaariumi, millele ei olnud mõtet luua muusikat teksti väiksuse tõttu.

Mis puutub kõnelusse A. Lernba ooperi „Kalmuneiu“ muusika üle, siis möödamminnes oli küll tähendatud, et siin on tarvitatud lihtsat väljatöötuseta rahvuslikku ainet sel põhjusel, et ooper kiire ajaga loodud.

Selle puhul rahvuslikust stiilist muusikas, et on raskusi määrata kindlaks, milline on see õige. Rahvusliku stiili all ei saaks me võtta harilikku koorilaulu jne. stiili, nagu seda on harjutud kuulma. Nähtavasti on akordi mõiste hilisem külgepoogitud saavutis. Varemalt nähtavasti lauldi kas unisonis või oktaavis, nagu praegugi laulavad tatarlased ja teised mongooli rahvad (ka tertsis meil). Endast mõista ses stiilis ooperit kirjutada ei ole mõeldav.

Mis kirjutise lõpus toodud polüfoonia kohta — ei võind küll täpselt nii kõneldud olla. Endast mõistetavalt üheski ooperis kontrapunkt puududa ei saa. Puht kontrapunktilises stiilis kogu ooperit läbiviia ei ole ka mõeldud.

23. XI 29. a.

A. Vedro.

Mida arvavad lugejad Muusikalehest.

Igatiiks, kes teeb tegemist ajakirja väljaandmisega, tunneb huvi sellest, mida arvavad ajakirjast lugejad. Muusikalehe toimetuse uudishimu ei või olla selles suhtes midugi väikene. On ju lugejaskond sageli ajakirja toimetajaile ainult suur sfinks. — Mida nad siis mõtlevad? Millise näo teeb lugeja, kui kirjakandja talle ulatab värsket Muusikalehe numbriga? Kas ta innuga süveneb ajakirja, või vaid silmitses korraks ja viskab kõrvale? Huvitavaid küsimusi. Kui ainult saaks mingisugusel teel koostada lugejaskonna arvamise ajakirjast, tõeliselt objektiivse arvamise. Muusikalehe toimetus lootis, et nr. 7/8 välja saadetud küsimusleht annab neile küsimusile teataval määralgi üldise ja asjaliku vastuse. Kuid sellest lootusest on hajunud, — nüüd mil küsimuslehti iga toimetuse liige on võind sirvida, — liialdamata vähemalt 99,99%-ti.

Kõigepeält küsimuslehti täidetult on toimetusse tagasi saadetud äärmiselt vähe, vaevalt 100. Ning neil sajal küsimuslehele vastajal on ligemale sada isesugust arvamist ja hinnangut. Nii et ankeedist sai toimetus sama targaks kui oli ennegi. Ainult mõningad vastused on siiski annud uusi mõtteid, neid kriiputab toimetus häämeelega alla ja edespidi jõudumööda püüab üht-teist uuendust lehe väljaandmisel läbi viia.

Kuid milline on siis üldine mulje vastuseist ülessäätnud küsimustele?

Küsimusele nr. 2. — „Teie arvamine Muusikalehe välimuse kohta (kaaned, sisu paigutus ja sisu ilustused)“ — vastab valdav enamus, et Muusikaleht käesoleval aastal selles suhtes on täiesti vastuvõetav. Selge seisukoht; veel selgem tuleb sellest teha järeldus, Muusikaleht peab seda teed käima tulevikuski.

Sisu paigutusest kõneledes paljudele ei meeldi kuulutused, eriti esimesele leheküljele paigutatud „Laferme“ paberosside reklaam. Arvatakse, et kuulutused tuleks jätta Muusikalehest ära. Kuid lugupeetud lugejad unustavad, et kuulutuste eest saab ajakirja väljaandja — Lauljate Liit — raha, seega kuulutused aitavad vähendada võrdlemisi tüsedat puudujääki, mis Muusikaleht iga aasta Lauljate Liidule toob. Teiseks, kui Muusikalehe lugejad näeksid vaid paari väljamaa ajakirja, siis nad otse kokkuksid kuulutuste rikkusest. Kolmandaks, ei tarvitse ju Muusikalehe lugejad selle kuulutuse pärast suitsetada ainult „Laferme“ paberosse, ka teiste paberossisortide tarvitamine on täiesti lubatud. Igatahes peab ütleva, et kuulutuste hankimine Muusikalehele on ühenduses raskustega, sest ärimehed ei taha kuulutada ajakirjas, nad teevad seda meelsamini ajalehis. Lõpuks, kui energilisemad lugejad omalt poolt aitaksid Muusikalehele välja kaubelda väikseidki kuulutusi, siis oleks sellega tehtud hulk tööd Muusikalehe ainelise külje parandamiseks.

Küsimus nr. 3. — „Millised kirjutused 1929. a. Muusikalehes on Teile eriti meeldind?“ — Vastustes sagedamini esineb L. Neuman'i ja T. Vettik'u nimi. Olevat mõlemad tublisti kirjutand. Eeskujuna tuuakse Muusikalehes

Laulja tasku- kalender 1930

*Laulja taskukalendri muretseb
endale iga muusikasõber.*

Selles on toodud kodu- ja väljamaa muusikameeste ning -tegelaste tähtpäevad, muusikalisi näpunäiteid lauljaile-mängijaile, mitmesuguseid tarvilikke teateid ja praktiline intervallide tabel, mida peab teadma iga laulja.

Hind 10 senti.

Müüvad kõik Muusikalehe levitajad koorides. Pääle selle müügil Lauljate Liidu büroos ja raamatukauplustes. Tellida Lauljate Liidu büroolt, Tallinn, Rataskaevu 22.

nr. 1 ja 2 ilmund artikleid ja L. Neuman'i „Vestet“. Rõhkesti sümpaatiat on jagatud kirjutustele, millistes domineerivad eluloolised andmed tuntud helimeistritest.

Küsimus nr. 4. — „Millised artiklid Teile ei meeldind“. — Palju ei ole sellaseid leitud. Sagedamini on juhitud tähelepanu „Ringhäälingu ülevaatele“ ja kontserdiarvustustele.

Nr. 5. — „Milliseid küsimusi tuleks edespäi Muusikalehes käsitada?“ — Häälte tervishoid, suurte muusikameeste elulugusid, koolimuusikast, koorijuhtimisest, koorilaulude ja puhkpilli palade analüüs, puhkpilli muusikast üldse, meeskooridest, grammofoonimuusikast jne.

Nr. 8. — „Milliseid osakondi Teie ei soovi näha?“ — Üldiselt ollakse kõigega rahul. Sageli toonitatakse, mida rohkem mitmekesisust, seda parem, seda mitmekesisemaks muutub lugejaskond.

Nr. 11. — Muusikalehe hinnakõrgendamise kavatsusega ei ole suurem osa lugejaid rahul.

Nr. 12. — Lehe leviku suurendamiseks uudseid ettepanekuid ei ole. Torkab silma, et mõned soovivad ajakirja välimust veel rohkem silmatorkavamaks teha! Tellimiste vastuvõtjatele soovitatakse preemijaid määrata. Suur enamus soovib korduvalt pöörata koorijuhtide poole, et need Muusikalehte alaliselt kõigile lauljatele-mängijatele soovitaks. Viimast võtet on Muusikalehe talitus ajakirja levitamiseks vast kõige rohkem kasutand, ja juba 1927. a. saadik. See on annud võrdlemisi häid tagajärgi. Kuid kahjatsevalt peab siin alla kriipsutama, et tervelt 50% meie koorijuhtidest ei taha Muusikalehe levitamisele kaasaaitamisest midagi teada. Ei aita mingi ringkiri, ei meeletuletus, ei isiklik kõneline. Kuid kohe peab juure lisama, et suur osa sellaseist koorijuhtidest ka oma koorijuhatamise oskuses on teistest tublisti maha jäänd. Ning koorid, kus ei loeta Muusikalehte, on enamasti kõigis asjus ajast maha jäänd. Üldine tähelepanek mitme aasta jooksul on, et mida elujõulisem on koor, mida energilisem on koori juht, seda rohkem loetakse selle koori piirkonnas Muusikalehte. See teadmine annab jõudu edesipüüdmiseks. **Muusikaleht on saand organiseeritud, teadliku ja kultuurilisema lauljaskonna osa ajakirjaks, loodame, et need koorid, kes on jäänd teistest maha, peagi ärkavad oma tegevusetusest ning asuvad energiliselt tööle selleks, et muusikakultuur eesti rahva keskel ikka enam ja enam levineks.**

*

Nende Muusikalehe lugejate vahel, kes küsimuslehe saatsid tagasi 15. sept. loositati välja muusikakirjandust 20 numbrit. Loosimisel saavutasid võidud järgmised lugejad: M. Jennes, J. Alberg, M. Käpp, P. Kaljot, L. Karu, E. Bruchlin, V. Ahlman, K. Hirv, P. Kivi, A. Tiits, V. Rehfeldt, T. Pettai, A. Reinberg, J. Volens, A. Klamm, R. Sturm ja J. Pumbo. Võitjatele langend raamatud on talituse poolt kõigile posti teel kätte saadetud.

VÄLJAMAA

Muusika-akadeemia Poolasse.

Nagu „Muzyka“ uusim number teatab, kavatsetakse Varssavi konservatoorium ümberkorraldada „Muusika-akadeemiaks“.

Varssav saab uue ooperimaja.

Varssavi linnavalitsusele esitasid linna ühendatud teatrid plaani uue ooperimaja ehitamiseks, mille saalidesse mahub korraga 30.000 inimest. Ehitustööde läbiviimine maksvat ümarguselt 20 miljonit poola guldnat.

Hümn vedurile.

Viini helilooja Max Egger on loond viisi Rudolf Kapri luuletusele „Hümn auruvedurile“. Kompositsioon on loond meeskoori ja suure orkestri tarvis. Teos kantakse ette tuleval aastal Austria Raudteeametnikkude Ühingu 60-aastase juubeli puhul Viinis.

Natukene jõululaulude ajalugu.

Kui jõuluõhtul on möödus kinkide jagamise esimene rõõm ning pilgud pöörduvad särava jõulupuu poole, siis on saabund järg jõululaulule, siis alatakse tuntud, läbi sajandite kantud laulu, mis ometi iialgi ei vanane. Neid on väike hulk ning neid pole suutnud asendada ükski hilisemal ajal loodud viisidest. Selle põhjuseks on asjaolu, et jõululaule lauldakse vaid paaril päeval aastas ning siis viibivad nad pea terve aasta unustushõlmas, et järgmiste jõulude ajal jälle tunduda värskena. Kuid ka kaunid mälestused aasta kõige rõõmsamaist päevist, mida need viisid manavad esile, tagavad nende armsuse.

Tuntuim jõululaul on „**Püha õõ! Önnistud õõ!**“ Kuni 19. sajandi keskele peeti seda **Haydn'i** looduks. Siis aga selgusid selle laulu tõelised autorid. Sõnad sellele on kirjutand pastor **Josef Mohr**, s. Salzburgis 4. dets. 1782. a. Ta külastas a. 1818 jõulu ajal Arnsdorffis elutsevat sõpra maaõpetajat **Franz Xaver Gruber'it**. Säälihtsa, hämaras koolimajas, ülal väikeses katusekambris vanamoelisel spinetil lõi **Mohr'i** sõnadele viisi **Gruber**, kes seega omandand surematuse. Arnsdorffis koolimaja ust ehiv marmortahvel sõnadega: „Püha õõ! Önnistud õõ! Kes on sinu, o laul, loond? Mohr on mu nii kaunina väljamõelnud, Gruber kuuldavaks loond, preester ja õpetaja koos. 1818—1879.“ **Gruber'i** spinett asub praegu Salzburgi linnamuuseumis. Sälilund käsikiri kinnitab, et selle laulu sõnad kui ka viis on loodud samal päeval, 24. dets. 1818.

Teine sama rahvapärane jõululaul „**Oh jõulupuu, oh jõulupuu, kui kaunid on su oksad!**“ on arenend saksa rahvaviisist 16. sajandist ja on läbiteind mitmeid muudatusi nii viisis kui sõnades. Praeguse kuju sai see laul **Louis Schneider'i** poolt, kes selle võttis oma ooperisse „Der Kurmärker und die Pikarde“, loodud 1859. a.

Vanemate jõululaulude hulka kuulub ka „**Ma tulen taevast ülevalt, häid sõnu-meid toon teile säält!**“. Esmakordselt on see trükitud **Josef Klug'i** laulukogus „Vaimulikud laulud“ 1536. a. Selle sõnad on võetud Luuka evangeeliumist, mis aga **Luther'i** poolt palju teisendatud. Evangeeliumi kirikus oli selle laulul kaua eriline osa, kuna seda lasti laulda jõulu ajal altari kõrval poisikest ingli kujul, kroon pääs. Selle laulu viisi loojaks peetakse **Luther'it**, ent selle tõestuseks pole ajaloolisi andmeid.

Praegu palju lauldud jõululaul: „**Oh, sa önnistav, oh sa röömustav püha kallis jõulu aeg!**“ on veel võrdlemisi noor. Selle kauni laulu luuletaja on **Joh. Daniel Falk**, s. 1768. a. Danzigis. Laul on loodud 1816. a., koosnedes kolmest salmist, üks jõuluks, teine lihavõtteks ja kolmas suvisteks. Hiljem loodi igale neist salmidest lisaks veel üks salm. Laulu viis pärineb ladinakeelsest Jumalaema laulust „O sanctissima“, mille saksa luuletaja **Herder** aastal 1788 Itaaliast kaasa tõi. Saksa luuletaja **Theodor Körner** tarvitas seda viit 1813. a. oma lahinglaulule „Kuule meid, Vägevaim“. Tuntuks sai see laul siis, kui **Falk** ta avaldas oma sõnadega kogus „Breslau õpetajateseltsi koolilaulud“.

Rahvapäraste jõululaulude hulk on väga väike, ent millal või kus tahes ka ei pühitsetaks jõuluid, ikka sünnib see nende laulude abil.

Austrias võetakse vana rahvahümn uuesti tarvitusele.

Praegu käivad Austrias ägedad võitlused maksva põhiseadusliku korra muutmise ümber. Ühenduses kavatsetava põhiseaduse muutmisega kavatsevat Austria alalhoidlikud elemendid tarvitusele võtta riigihümnina moestlünd **Haydn**-hünni, milline on olnud Austria rahvushümniks rohkem kui 100 aastat. Praegune liiduhümn on loodud endise riigikantsler **Karl Renner'i** tekstile helilooja **Wilhelm Kienzl'i** poolt. See tahetakse siis kõrvale heita.

Muusikaakadeemia mustlastele.

Ungari mustlasmuusikate ühing asutas Budapesti esimese muusikaakadeemia mustlaste tarvis. Muusikaülikooli nimetatakse kuulsa mustlaste juhi järgi **Biharris'eks**. (Biharris elas 19. sajandil). Esimesel vastuvõtmisel soovisid ülikooli astuda 150 kasvändikku 20 kuni 50 aasta vanuses. Nendest 110 sooritasid rahuldavalt eksamid ning tunnistati muusikaülikooli õpilasteks.

Viini laulupeo aruanne ei taha valmida.

Möödunud aasta suvel, vast mõni nädal pääle meie IX-dat üldlaulupidu, oli Viinis X saksa üldlaulupidu, milline oma suurejoonelikkusega ületas kõik seni maailmas nähtud laulupeod. Sellest võttis osa tegelastena 100.000 lauljat.

Sama suurejooneliselt kui laulupidu peeti, valmistatakse ka selle laulupeo aruanne, laulupeost on möödunud juba rohkem kui aasta, kuid ei ole jõutud veel aruanne koostada. Takistuseks on laulupeost osavõtnud koorid, kes ei taha õiendada oma kohustusi laulupeo toimkonna vastu. Praegu veel on paljudel organisatsioonidel tasumata peomaks, korterikulud jne. Näha on, et sääli koorid laulupeost osa võttes peavad pääle muu kandma ka rahalisi kohustusi. Nüüd on Saksa Lauljate Liit kooridele esitand tungiva nõudmise, et nad õiendaks oma võlad laulupeo toimkonnale 30-ne päeva jooksul.

25 aasta jooksul 756 ooperit.

Kurt Luethge statistika järgi on Saksamaal viimase 25 aasta jooksul lavastatud kogusummas 756 ooperit. Nendest on vaid seitse mitmeks aastaks lavale püsima jäänd. Teised on juba ühe-kahe hooaja järgi oma tõmbejõu kaotanud.

Lõõtspilli saja-aastane juubel.

Pariislased on mõttele tulnud pühitseda sellel aastal lõõtspilli leiutamise saja-aastast juubelit. Lõõtspilli konstrueeris 1829. aastal viinlane **Damian**. Esialgu nimetati pilli — akordion. Pilli sajandama sünnipäeva pühitsemise mõtte algatasid Pariisi teenijatüdrukud ja nende kavalierid, sest tänu sellele rahvalikule pillile, nad mõõduka maksu eest võisid — ja võivad praegugi veel — nautida tantsupidude lõbusid. Paljudes Pariisi odavamais lokaales koosneb tantsu „orkester“ ainult lõõtspillist ja trummist. Sajad ja tuhanded noored pariislased, kelle tantsumeel on rohkem arenend kui muusikameel, on tänuilkuud lõõtspilli isale ja seda täiesti õigustatult. Lõõtspilli konstrueerija **Damian** rahuldus esialgu pilliga, mille klaviatuuril oli ainult **koim ventili**. Saja aasta jooksul lõõtspilli ventiilide arv on tõusnud **85** pääle.

Noote hakatakse laduma masina abil.

Vinzenza kapellmeister **Andrea Ferreto** on leiutand masina, mille abil võib noote laduda mehaaniliselt umbes samal põhimõttel kui seda teevad praegu tarvitusel olevad kirjatähtede ladumise masinad. Praegu laotakse noote käsitsi, milline töö on väga vaevarikas ja aega ning suurt kulu nõudev. See käib ainult lihtsamate noodiväljaannete kohta (koorilaulud). Keerulisemad noodid (klaverile ja orkestrile) kirjutatakse koguni käsitsi kas trükkikivile või paberile, mille järgi siis paljundamiseks ülesvõte valmistatakse. Sellel alal vististi ei ole masinal praegusel korral midagi pääle hakata. Mis aga puutub koorilauludesse ja üldse lihtsamatesse väljaannetes, siis võib masin siin tuntava pöörde tuua.

Kapitol on juba ammu päästetud.

Hans Bülow juhatas kord ühe oratooriumi proovi, millise kestel naised kogu aeg omavahel lobisesid. Viimaks lõppes Bülow'i kannatus. Ta pöördus äärmise viisakusega naiste poole ning kelmikalt naeratades lausus: „Tohin ma teie tähelepanu, lugupeetud daamid, juhtida sellele, et Kapitoli ei ähvarda praegu mingi hädaoht.“ (Kes sellest teravmõttelisest torkest tahab aru saada, see peab olema tuttav vana Rooma Kapitoli kindluse ajalooaga).

Liig tugev klaverisaade.

Keegi tuntud saksa laulja mängis muuseas ka tšellot. Kuid hästi tšello käsitamist ta ei tunnud. Kord ühel koosviibimisel esines ta Brahms'i tšellosonaadiga, klaveril saatis teda helimeister Brahms ise. Papa Brahms oli oma klaverimängust äärmises vaimustuses, ta tagus klahvidele kuis aga jaksas, nii et ühe pausi ajal mängija pidi talle sosistama: „Auväart meister, tohin ma paluda, et teie saadaksite mind veidi tagasihoidlikumalt, vastasel korral ma ei kuule enda mängu mitte põrmugi.“

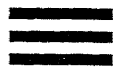
Brahms vastas: „Noh, siis olete te ju õnnega kokku juhtund.“

Väljaandja: **Eesti Lauljate Liit**. — Vastutav toimetaja: **Mart Saar**.

Tellimishind aastas L. L. liigetele 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Toimetuse ja talituse aadress: **Tallinn, Rataskaevu 22**, telef. 1—82.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, Väike Pärnu mnt. 31.

TALLINN, HARJU T. 37, „KULD LÕVI“ VASTAS.

Jõulu-plaate.

Segakoor, M. Lüdigi juhatusel.

Oh sa õnnistud.	Ligemal Jumal sul.
Püha õõ.	Palve.

Segakoor dr. Weissmanni juhatusel.

P 9422 (30 cm)	Weihnachtskonzert (Concerto Grosso Nr. 8), (Arcangelo Corelli, 1. Satz: Vicave — Grave — Allegro. dto., 2. Satz: Adagio — Allegro — Adagio.
P 9423 (30 cm)	dto., 3. Satz: Vicave — Allegro. dto., 4. Satz: Pastorale Largo, mit Orgel von Paul Mania.

Walter Sieber.

mit grossem Symphonie-Orchester (Mitglieder d. Staatskapelle Berlin), Orgel und Chor (Orgel: Paul Mania).

P 9425 (30 cm)	Weihnachtssymphonie (Unterm Weihnachtsbaum), mit weihnachtlichen Liedern (W. Sieber), (Neu-Aufnahme). 21533/21534 L.
-------------------	--

Kapelle Merton.

P 6028 (25 cm)	Stille Nacht, heilige Nacht. O du fröhliche, o du selige.
-------------------	--

Beka puhkpilliorkester kelladega.

Stille Nacht, heilige Nacht. O du fröhliche, o du selige.	Vom Himmel Hoch. Christnacht (L. Noiret).
Stille Nacht, heilige Nacht. O du fröhliche, o du selige.	Lobt Gott, ihr Christen. Gelobt seist du, Jesus Christ.

Vom Himmel hoch. Nun danket alle Gott, Choral.
Allein Gott in der Höh'. Allein Gott in der Höh'.

Gelobt sei Jesus Christ, kath. Choral.
Zu Bethlehem geboren, kath. Choral.

Sieber'i meestekvartett.

Stille Nacht, heilige Nacht. Es ist ein Ros' entsprungen.
O du fröhliche, o du selige. Süsser die Glocken nie klingen.

Sieber'i naiskoor orkestri ja kelladega.

Am Weihnachtsbaum die Lichter brennen.
B 6516 Süsser die Glocken nie klingen.
(25 cm) Ihr Kinderlein kommt. O Tannenbaum, o Tannenbaum.

Irmeler Madrigal koor,

Soolo Gertrud Baumann.

P 9301 Stille Nacht, heilige Nacht.
(30 cm) O du fröhliche, o du selige.

Kiriku orel kelladega.

Stille Nacht, heilige Nacht. O du fröhliche, o du selige.
O du fröhliche, o du selige. Christnacht (Louis Noiret).

Dr. Weissmann'i suur sümfooniaorkester.

P 9206 Largo — Händel.
196 Cavalleria rusticana — Mascagni „Intermezzo“.

P 9443 Pique Dame — Fr. v. Suppé.
241

Professor Jos. Wolfsthal.

Violinkonzert Nr. 5 A-dur (W. A. Mozart).

- P 9457 — 2. Satz II Adagio.
 (30 cm) — 3. Satz I Tempo di Menuetto.
- 3. Satz II Allegro.
- P 9458 — 3. Satz III Tempo di Menuetto.
 (30 cm) (Schluss des Konzerts).

Irmeler Madrigal koor.

- P 9094 Ave Maria — Gounod. Vespergesang.
 269 „Hoch wie übers Wasser hallend“.
- P 9047 So nimmt denn meine Hände.
 269 Eintracht u. Liebe.
- 9108 Ave verum — Mozart.
 267 Laudato dominum — Mozart.
- P 9065 Hymne: „Heilige Nacht“ — Beethoven.
 267 Die Himmel rühmen d. Ewigen Ehre.

Viili- ja ċellosoolod.

- P 9270 Caro mio ben — Giordani } Emanuel Feuermann — Cello.
 301 Ave Maria — Bach Gounod }
- P 9123 Air — Bach } Emanuel Feuermann — Cello.
 302 Serenade — Popper }
- P 9104 Paraphrase über 2 russ. Volkslieder — Kreisler.
 200 Old Folks at home Swanee riwer — Kreisler.
 Edith Lorand — Violin.
- P 9130 Slawische Tanzweisen E-moll — Dvórák-Kreisler.
 191

≡ A S TORMOLEN & K O ≡

<u>P 9090</u>
191	Sonate XI u. XII. }
(Nicolo Paganini). }	Tossy Spiwakowsky — Violin-Solo.
<u>E. G. 1106</u>
71	Herbstlied — Tschaikowsky }
Melodie — Rubinstein }	Eva Heinitz — Cello.
<u>P 9055</u>
299	Liebesleid — Kreisler }
Liebesfreud — Kreisler }	E. Lorand — Violin.
D. B. 1091	Caprice Viennois }
Humoresque Op. 101 Nr. 7 }	F. Kreisler — Violine.
D. A. 1009	Tango. Op. 165 Nr. 2 }
La vida breve }	Fritz Kreisler — Violine.
<u>P 9110</u>
300	Zigeunerweisen — Paolo de Sarasate — Emanuel Feuermann.	

Edith Lorand.

Orkester, trio, kvartetid ja kvintetid.

<u>P 9218/19</u>
226	Forellen Quintett — D-dur Op. 114 — Schubert.
<u>P 9370</u>
298	Herbstlied — Tschaykovsky Op. 37. Nr. 10.
Berceuse de Jocelyn — Ch. Delsause.
<u>P 9351</u>
228	Quartett D-dur — Mozart.
„Andante“.
„Menuett“.
<u>P 9078</u>
229	Trio G-dur — Haydn.
Trio Op. 33 — Goldmark.
<u>P 9042</u>
229	Trio — D-moll — Mendelssohn. Op. 49.

Orkester.

<u>X 3039</u>
87	Solveijgs Lied — Grieg.
Berceuse — A. Järnefelt.
<u>E. H. 51</u>
106	Nocturne Nr. 3 — Liszt.
Prélude Op. 3 — Rachmaninoff.

EESTI
 RAHVUSRAAMATU
 AR

122 247

MUUSIKALEHT

1930. A. VII AASTAKÄIK

Õpitudmamuusikahinge,
ta võrratut ilu ja salapära-
seld sügavusi!

□

Pole mõeldav kultuuriline
laujja-mängija, kes ei loe
MUUSIKALEHTE

Tellige endale kohe!

Hind aasta pääle ainult 1 kr. 20 s.

Address: Tallinn, Rataskaevu 22.

Iga laulja-mängija, kes ta-
hab muusikaliselt areneda
peablugema Muusikalehte.
Kul Tele ei ole seni veel
Muusikalehte tellind, siis
tehke seda kohe, kõnelege
oma tuttavatega, kas ka
nemad ei telliks. Kirjutage
tellijate nimed selle kaardi
teisele küljele, lisage juure
vastaval määral postmarke
ja saatke ümbrikus Lau-
jate Liidule (Tallinn, Ratas-
kaevu 22). Kul tellijaid ko-
gub üle kolme, siis kirjutage
nende nimed ja aadressid
erilehele ning saatke raha
posti kaudu rahakaardiga.

Eesti Laujate Liidu büroos laos olevad väljaanded:

Hind:

M. Saar'e „Viis soololaulu“	à 200 s. (200 s.)
A. Lemba „Tocata ja Fuga“ klaverile	à 100 „ (100 „)
J. Haviku „Sonaat“ klaverile	à 150 „ (150 „)
V. Nerepi „Laas kasvame“ sk.	à 10 „ (10 „)
Eesti Laujivara	à 250 „ (200 „)
Tartumaa 1930. a. laulupeo noot	à 75 „ (55 „)
VIII üldlaulupeo laulud	à 50 „ (30 „)
IX üldlaulupeo laulud	à 60 „ (50 „)
Muusikalehe noodilisa 1924. a.	à 150 „ (100 „)
Virumaa laulup. laulud 1927. a.	à 35 „ (30 „)
T. Vettiku — 4 segakoori laulu	à 35 „ (30 „)
T. Vettiku 13 sk. laulu	à 65 „ (60 „)
R. Päsi'u — 3 rahvalaulu sk.	à 35 „ (30 „)
E. Võrgu koorilaulud I.	à 125 „ (115 „)
E. Võrgu koorilaulud annete kaupa	à 12 „ (12 „)
J. Jürgensori'i vaimulikkud sk. I.	à 65 „ (60 „)
K. Türipu 2 laulu segakoortle	à 8 „ (5 „)
ÜENU 10. a. juubeli laulud	à 15 „ (15 „)
Rahvakoortid annete kaupa	à 8 „ (5 „)
R. Kull — „Kodumaa“ pasunak.	à 550 „ (550 „)
Muusikaleht I-aastak. — 1924.	à 150 „ (130 „)
Muusikaleht II-aastak. — 1925.	à 150 „ (130 „)
Muusikaleht III-aastak. — 1926.	à 150 „ (130 „)
Muusikaleht V-aastak. — 1928.	à 150 „ (140 „)
Laulupeo album.	à 120 „ (100 „)
Väegvere koor 1839—1929.	à 100 „ (85 „)
Laujate Liidu põhikiri	à 100 „ (100 „)
Laujate Liidu põhikiri	à 10 „ (10 „)
Meeslaulu ühingu põhikiri	à 20 „ (20 „)
Laulja taskukalender 1930. a.	à 10 „ (10 „)

Märkus: Klambreis hind Laujate Liidu liigetete.

1930	Näärakuu jaanuar	Küünlakuu veebruar	Paastukuu märts	Jürikuu aprill	Lehekuu mai	Jaanikuu juuni
Pühap.	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Esm.	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
Teisip.	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
Keskn.	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
Neljap.	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
Reede	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
Laup.	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28

1930	Heinakuu juuli	Lõikusekuu august	Mihklikuu september	Viinakuu oktoober	Talvekuu november	Jõulukuu detsember
Pühap.	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	1 8 15 22 29
Esm.	7 14 21 28 29	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	5 10 17 24	2 9 16 23 30
Teisip.	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	3 10 17 24 31
Keskn.	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	4 11 18 25
Neljap.	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	5 12 19 26
Reede	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	6 13 20 27
Laup.	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	7 14 21 28

Läbilõigata

ESTI LAULJATE LIIT
TALLINN, RATASKAEVU 22.

Palume saata „Muusikalohi“ 1930. a.
pääle:

/Nimi/

/Aadress/

Tellimishind à 1 kroon 20 senti,
kokku krooni senti
/siinjuures postmarkides / saadetud
rahakaardiga/.

Läbilõigata

ESTI LAULJATE LIIT
TALLINN, RATASKAEVU 22.

Palun mulle saata järgmised välja-
anded:

eks.

eks.

eks.

Raamatute hind kokku kr.
senti /postmarkides siin-
juures / saadetud rahakaardiga/.

/Nimi ja aadress/

MUUSIKALEHT

1930. a. —

VII aastakäik

1930. a. ilmub kord kuus huvitava sisuga, hulga piltide ja ilustustega ning värviliste kaantega.

Muusikaleht on vanem ja ainukene muusikaajakiri Eestis, sellepärast loeb seda iga muusikaharrastaja. Hinnalt igaühele kättesaadav.

Tellimishind 1930. a. pääle:

Lauljate Liidu liigetele ja muusikakool. õpil. 1 kroon
Teistele 1 kr. 20 s.

Poolaasta pääle pool vähem.

Tellimisi võtavad vastu:

Muusikalehe levitajad koorides

Kõik postiasutused

Muusikaärid ja raamatukauplused

Muusikalehe talitus, Tallinn, Rataskaevu 22.

Saatke talitusele postmarke tellimishinna suuruses, siis saate „Muusikalehe“ aasta jooksul.

M
A
R
T

S
A
A
R

Viis soololaulu

Hind 2 krooni

Kiigeseppadele

Hind 75 senti

Ennemuiste

Hind 50 senti

„M. Saar'e „Viis soololaulu“ on väärtuslik lisa meie senistele soololauludele. Saar'e soololaulud on kunstiliselt küpsed ja omapärased. Neis on palju leidlikust, stiil rahvuslik. Väikestest rahvaviisikestest loob ta meeleolulisi pilte, tabavalt iseloomustava kaasmänguga. Juhin nendele meie lauljate tähelepanu, sest oleks juba aeg, et võõrad, sentimentaalsed romansid, milliste muusikaline väärtus sageli väga küsitav, kaoksid kontsert-kavadest“.

M. Lüdigi — Muusikalehes nr. 11—1929.

Müügil kõigis muusikaärides ja L. L. büroos, Tallinn, Rataskaevu 22.

S
O
O
L
O
L
A
U
L
U
D

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse

väljaandel ilmuvad:

„Päevaleht“ loetavaim, suurim, sisurikkaim ja mõjuvaim iga päev ilmuv ajaleht Eestis. Esmaspäeviti lisana pilke- ja naljaleht „KRATT“.

„Päevalehes“ kuulutamine on otstarbekohasem ja lagajärjerikkaim, sest „Päevalehe“ lugejate arv on suurem kõigi teiste Eesti lehtede lugejate arvust.

„Laste Rõõm“ ainuke iseseisev lasteajakiri Eestis. Leidnud perekondades ja koolides ühemeelset vastukõla.

„PÄEVALEHTE“ ja „LASTE RÕÖMU“ saab tellida igas vabariigi posti-asutuses ja meie abitaliustes linnas kui ka maal.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisusel on suurim, tegevusrikkaim ja elujõulisim trükikoda, tsinkograafia, litograafia ja köitekoda.

Tellimised täidetakse kiiresti ja mõõdukate hindadega.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse raamatukauplustel, JAANI 6 ja PIKK 2, on kõige suuremad raamatu- ja kirjutusmaterjalilaoed Eestis.

Tallinna Eesti Kirj.-Ühisus asub: Tallinnas, Pikk 2, oma majas. Telegrammide aadress: „Päevaleht“ Tallinn.